

Interjú Nagy Balázs alpolgármesterrel

35 éves a „Matrica” Múzeum

Karácsony Mexikóban

X. ÉVF. 96. SZÁM

Százhalom

2022. NOVEMBER-DECEMBER

ÓVÁROSI KÖZÖSSÉGI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

Szelíd motorosok

Fotó: Boda Tamás

A TARTALOMBÓL: Battaiaak a nagyvilágban: Karácsony Mexikóban • Fontos a lakosság terheinek csökkentése – Interjú Nagy Balázs alpolgármesterrel • Szabó Gábor: A képviselő naplója • 35 éves a „Matrica” Múzeum • 25 éves a NYUPEK • X. BattaSlam • Németh István: Egy lokálpatrióta emlékei (folyt.) • Tamási József atya: Amikor „öregpásztor” voltam • Rácz Laci igaz történetei

December – januári PROGRAMAJÁNLÓ

BARÁTSÁG KULTURÁLIS KÖZPONT

A MAGYAR KULTÚRA HETE 2023

Időpont: 2023. január 14. szombat, 16:00

Vége: 2023. január 28. szombat, 20:00

Szeretettel meghívjuk a Magyar Kultúra Napja alkalmából megrendezésre kerülő ünnepi programokra, amelyet 2023. január 22-én a Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Házban tartunk.

Program:

16.00 Százhalombatta Óváros jeles személyeire emlékezünk.

16.30 Kiállítás megnyitó: A Benta Art Regionális Művészeti Egyesület és a Szak Stúdió közös kiállítása

17.00 VÁROSI ÜNNEPSÉG A MAGYAR KULTÚRA NAPJA ALKALMÁBÓL

Vezér Mihály Ph.D. polgármester ünnepi köszöntője

Kultúráért Százhalombatta Díj átadása

„Átlátszó víz legyen” - Cseh Tamás-Est

közreműködnek: Hegyi Norbert és Joós Tamás

helyszín: Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Ház

További programok:

2023. január 14. szombat, 16.00

VIGH JUDIT MÁRTA ELŐADÓ ESTJE

helyszín: Hamvas Béla Városi Könyvtár Százhalombatta

2023. január 19. péntek

OLVASS EGY VERSET!

Százhalombatta buszmegállóiba ismét kihelyezzük a legszebb magyar verseket.

2023. január 21. szombat, 14.00

KULTURÁLIS KALANDOZÁSOK CSALÁDOKNAK

Bor+korcsolya=?

helyszín: „Matrica” Múzeum

2023. január 23. hétfő, 13.00

A NAGY VERSMONDÁS

helyszín: Szent István tér

2023. január 24. és január 25.

HÁZHOZ MEGY A KULTÚRA

Kávészünet zenekar

január 24. 13.00 Érdi SZC Százhalombattai Széchenyi István Technikum és Gimnázium

január 25. 10.00 Arany János Általános Iskola és Gimnázium

2022. január 26. szerda, 17.00

„EGY CSEPP NÉPKÖLTÉSZET”

helyszín: Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Ház Százhalombatta

2023. január 27. péntek

A LÁTÁS ISKOLÁJA KIÁLLÍTÁSA

megtekinthető: 2023. március 14-ig pénteki napokon

14.00-19.00 között

helyszín: Kszellmann Flóra Dunafüredi Közösségi Ház

2023. január 27. péntek, 17.00

KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓ

A mi Petőfink

helyszín: Hamvas Béla Városi Könyvtár Százhalombatta

2023. január 28. szombat, 16.00

CSALÁDI SZÍNHÁZ

Maszk Bábszínház: Nyakigláb, Csupaháj, meg Málészáj

helyszín: Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Ház

2022. január 28. szombat, 19.00

„SZERELMEM, ERDÉLY”

Wass Albert-est

előadja: Rékasi Károly színművész

helyszín: Zenálkó Etel Óvárosi Közösségi Ház

Battaiak a nagyvilágban

Karácsony Mexikóban

Öt éve határozták el, hogy amíg kicsik a gyerekek, egy lakókocsival egy év alatt felfedezik Észak-Amerikát. Az eredeti indulást a járvány és sok egyéb ok miatt el kellett halasztaniuk, az idén nyárra azonban minden akadály elhárult és júniusban útra keltek. Három gyerek – 7 és 5 éves és 10 hónapos –, egy nagytestű kutya, és a szülők. A nem mindennapi utazásról a családfővel, Attilával beszélgettünk, mialatt felesége, a százhalombattai Zsuzsa épp az ébredés utáni rutinfeladatokat végezte a gyerekek körül, egy Phoenix melletti kempingben.

- Kezdjük az elején: miért pont egy év, miért most, miért épp Észak-Amerika?

- Nagyjából öt éve a feleségem ötlete volt, hogy töltsünk hosszabb időt utazással családdal, amíg még a gyerekek kicsik. A gyerekek életkora azért volt fontos, mert ebben a korban az igényeiket még tökéletesen kielégíti a családi közeg. Néhány év múlva egyre fontosabbá válnak a barátok, kortársak és ilyen hosszú időre nem biztos, hogy el akarnának szakadni tőlük.

Egy évben azért gondolkodtunk, mert anyagilag annál inkább megéri, minél hosszabb ideig vagyunk kint. Különböző is Amerika annyira nagy, hogy az egy év is kevés.

Hogy az utazás célpontja Észak-Amerika legyen az nem volt kérdés. Zsuzsát már nagyon régóta érdekli Kanada, én az USA-val vagyok így. Ráadásul Európán kívül ez a földrész a legbiztonságosabb. Minden aggodalom nélkül útra lehet kelni három kicsi gyerekkel is.

Az indulást már évek óta terveztük, akkor még két gyerekkel, de sok minden közbeszólt. Az idénre minden akadály elhárult, közben megszületett a harmadik gyerekünk is és tavasszal úgy döntöttünk, hogy útra kelünk.

- Mennyire volt nehéz, hosszadalmas az utazás előkészítése? Gondolok itt a szükséges iratok, engedélyek megszerzésére, az autóra, a lakókocsi megvásárlására stb.

- Egyes iratok beszerzése bonyolult volt, de összességében rendben ment minden. Talán a legbonyolultabb az a kutya kiutaztatása volt. Neki néhány nappal utánunk kellett útra kelnie és majdnem huszonnégy órát töltött repülőn, ketrecben. Ráadásul amikor megérkezett Kanadába, akkora vihar volt, hogy még néhány órát a földön álló gépen kellett maradnia, mert nem tudták a villámlás miatt kiűriteni a gépeket.

Sok időbe a szükséges információk összegyűjtése telt, megtalálni a megfelelő applikációkat, megtervezni az első hetet. Sokáig tartott a megfelelő autó és lakókocsi kiválasztása is. Amikor végre megtaláltuk az igazit, akkor egy hétre kiutaztam és megvettem őket. Ez viszont nem volt egyszerű, sok kereskedő nem tudott mit kezdeni azzal, hogy külföldiként vennék autót. Kis utánajárással ez is megoldódott.

Amint rendeződött az autó és a lakókocsi ügye, átmentem vele Kanadába, majd hazautaztam és egy hónap múlva a családdal együtt birtokba vettük. A legnagyobb szervezési feladat a feleségemre hárult, hiszen ő gondoskodott és gondoskodik mindnyájunk kényelméről.

- Egy év Amerikában, biztos sokan a fejükhöz kapnak, hogy ez milyen drága mulatság. Hogyan tudjátok ezt az utat finanszírozni?

- Abból indultunk ki, hogy két hét Amerika arányaiban drágább, mint egy év. Öt éve készülünk az útra, tartalékolunk is és a frissen felépült házunkat bérbe adtuk, a kiadásaink jó részét ebből fedezzük. Sokat lehet spórolni a szállásköltségen, ebben segítenek az applikációk. Egyébként leginkább élelmiszerre, benzinre, szállásra, belépőjegyekre és a kicsi pelenkájára költünk. Ezekon kívül szinte semmi mást nem veszünk, elsősorban azért, mert ez az út az élmény-

szerzésről szól, másodsorban meg azért, mert egyszerűen nem férnénk el a lakókocsiban. Nyilván a tartalékaink nagyon meg fognak csappanni, de ez az élmény egy életre szól, úgyhogy nekünk megéri.

- Az autó öt, a lakókocsi tíz méter hosszú, az egy tizenöt méter hosszú vontatmány, ami-

nek vezetését meg kellett tanulni, be kellett gyakorolni. Gyorsan ment ez neked?

- A vezetéshez szükséges vizsgát még itthon megcsináltam, rutint pedig akkor szereztem, amikor az USA-ban megvettem az autót és a lakókocsit. A túránkat Kanadában kezdtük, úgyhogy a vásárolt autóval és lakókocsival elautóztam Kanadába. Akkor volt lehetőségem rutinra szert tenni, no és egy alacsony alagútban a lakókocsi légkondíóját letarolni. Azóta tudom a vontatmány teljes paramétereit és mára rutinnak is tartom magam.

- Fél éve vagytok nyaralás üzemmódban. Azaz gyakorlatilag nem kell az idővel és a dátummal foglalkoznotok, csak önmagatokkal, a családotokkal. Milyen most egy átlagos napotok?

- A bioritmusunk átalakult, most már 8-9 óra körül kelünk és 11 óra körül fekszünk. Nekünk ez így kényelmes. Az ébredés utáni és fekvés előtti rutin ugyanaz, mint otthon, csak mindezt most egy lakókocsiban tesszük. Csakúgy, mint otthon, háztartást vezetünk, gyerekeket nevelünk, kutyát sétáltatunk, van játék, a nagyobb gyerekekkel tanulás, mesélés. A lakókocsink kényelmes, minden megvan benne a család kényelméhez, ha leállunk, akkor szélességében még bővíthető is.

Most egy kempingben vagyunk. Kanadában és itt az USA-ban is rendkívül felszereltek a kempingek. Pénzbedobós automata mosógépek vannak, lehet ké-

nyelmesen zuhanyozni, van medence, a gyerekeknek játszótér. Ilyenkor a nagyobb gyerekek útra kelnek és ismerkednek, felfedezik a környezetüket. Itt mi is tudunk pihenni, ismerkedni, felkészülni az előttünk álló útra.

Ha kempingben szállunk meg, mindig

Arra figyelünk, hogy egy-egy utazás ideje ne legyen hosszabb hat óránál, mert nagyjából ennyi a gyerekek türelmi ideje, és ennyit lehet biztonsággal vezetni. Ezt az évet arra szántuk, hogy a család együtt fedezze fel Amerikát. Nem sietünk sehova, mindent megnézünk, amihez csak kedvünk van.

A továbbindulást megelőző este már a gyerekekkel együtt térképen tervezzük a következő úticélt. Ilyenkor nézünk utána a környék nevezetességeinek is, választjuk ki, amit meg szeretnénk nézni. Mi elsősorban a Nemzeti Parkokra koncentrálunk, de ha útba esik, vagy hallunk valami más látványosságról megnézzük azt is. Az, hogy kutyával vagyunk, időnként behatárolja, hogy hova tudunk eljutni. Az USA-ban a Nemzeti Parkokban például nem lehet kutyával túrázni, még akkor sem, ha pórázon van. Ehhez nekünk alkalmazkodni kell.

- Nem néztek rátok csodabogárként?

- Egyáltalán nem, mert ez a fajta családi vakációzás, vagy akár életmód ott megszokott, elfogadott, mint ahogy az ott-hontanulás rendszere is. Leginkább arra szoktak rácsodálkozni, hogy a messzi Európából jöttünk. Az utakon is nagyon előzékenyek és türelmesek, hiszen egy tizenöt méteres vontatmánnyal még a sávváltás is körülményesebb.

- Említetted, hogy elsősorban a természeti környezet megismerése a cél, hiszen a gyerekek még kicsik a múzeumokhoz, de azért odafigyeltek arra, hogy a táj tör-

a szállásadókkal, de sokan szívesen végigvezetnek a gazdaságukon. Így voltunk már alpakka-, vagy vagy marha farmon, borászatnál, lovardában, sörfőzdénél, stb. Kanadában gyakran megálltunk aludni egy arra alkalmas útszakaszon is, erre is van applikáció.

ténelmi múltját is megismertessétek?

- A gyerekek igényeit vesszük figyelembe. Ők nagyon jól érzik magukat a természetben, soha nem unnak rá, ellentétben a városi környezettel. Betértünk néhány városba is, de nagyon rövid idő alatt zavart minket a zaj, a nyüzsgés, a villódzás. Úgy-

hogy nem törekszünk a nagyvárosokba, de ha útba esik, megnézzük.

Koruknak és érdeklődésüknek megfelelő múzeumokban jártunk, például Fairbanksban a természetrajzi múzeumban, voltunk hajózási múzeumban, sőt az Alcatraz meglátogatását is nagyon várták. De kifejezetten gyermekeknek készült múzeumban is voltunk velük, és ha belefutunk nem hagyjuk ki a gyerekprogramokat sem. Mivel az a cél, hogy mindenki jól érezze magát, olyan múzeumokba is ellátogattunk, amik elsősorban nekünk felnőtteknek volt érdekes, pl A Zöldorom Prince Edward Szigeten, vagy egy oldtimer autós múzeum Alaszkában. Utazás közben nagyon sokat beszélgetünk a környék történelméről, élővilágáról. Most nagyon élvezik és később ezekre az élményekre tudnak majd alapozni.

Egyébként minket mindig lenyűgöz, hogy milyen aprólékosan meg tudnak jegyezni dolgokat.

- A gyerekek, hogy viselik az utazást, a napi élménycunamit?

- Nekik, ahogy nekünk is, ez egy óriási élmény. Mindig van mit megbeszélni, mindig van mit várni. Nyűgösködés, némi honvágy akkor tör rájuk, ha az otthoniakkal beszélünk. Ez azonban gyorsan elmúlik, hiszen újabb és újabb impulzusok érik őket, ami eltereli a figyelmüket. A legkisebb gyermekünk közben betöltötte az egy évét és járni tanul. Az első lépéseit San Francisco környékén tette meg.

- Utaltál már rá, hogy több ismerősötök is él Észak-Amerikában. Tudtatok velük találkozní?

- Mindenkiel tudtunk találkozni, akivel akartunk. Több ismerősnél több napot is eltöltöttünk. Sőt új ismerősökre is szert tettünk. Az egyik kempingben, kutyasétáltatás közben ismerkedtünk össze egy kanadai

házaspárral, akik meghívtak magukhoz. Mikor arra jártunk, eleget is tettünk a meghívásnak. Náluk töltöttünk majd egy hetet és mivel kérésük volt, megtanítottuk őket gulyást készíteni.

- Már bejártátok Kanadát, lassan az USA-t is elhagyjátok. Van valamilyen benyomásotok a helyekkel kapcsolatban?

- Kanadában az emberek elképesztően segítőkészek, nyíltak, barátságosak, türelmesek soha egy pillanatig sem éreztük magunkat kellemetlenül. A közlekedési morál

nem annyira nyíltak, jobban sietnek, de ha megszólítod őket készséggel válaszolnak. A különbség minimális, de észrevehető. Kíváncsian várjuk a mexikói benyomásokat.

- Tartjátok a tervet, hiszen épp Mexikó felé tartotok, mert a karácsonyi és újévi időszakot ott fogjátok tölteni. A mexikói közbiztonság viszont meg sem közelíti az USA-ét, vagy Kanadáét. Erre hogy készültök fel?

- Mexikóban mindig kempingtől kempingig fogunk utazni, lehetőleg úgy, hogy csak világosban legyünk úton. Ott nekünk szóba sem jöhet útszéli megalvás. Elsődleges szempont a biztonság.

- Mexikó lakossága nagyon vallásos, ezért a karácsonyi időszak is nagyon látványos. Ti hogyan készültök a lakókocsi karácsonyra?

- Mi reformátusok vagyunk, nekünk az a fontos, hogy együtt vagyunk és a magunk módján készülünk a karácsonyra. A gyerekekkel már megkezdtek a papír díszek gyártását és a lakókocsi díszítését. Megszületett a terv a karton karácsonyfára is, hamarosan annak is nekilátunk. A mexikói látványos ünneplés számunkra érdekes lesz, de a mi karácsonyunk nem ettől lesz több, vagy jobb.

- Egy-két hónapig tervezitek a mexikói időtöltést, utána visszatértek az USA-ba és

megdöbbentően jobb, mint otthon, nincs rohanás, nincs stressz.

Mindkét országban megtörtént, hogy le-robbantunk az úton, nagyon segítőkészek voltak az emberek. Az egyik Alaszkában történt, a lakókocsi egyik kereke csapágyas lett. Órákat álltunk a gyér forgalmú úton, de aki arra járt megpróbált segíteni, hálá lstennek egy nyugdíjas úr járt arra, akinek régen lakókocsi szervize volt és megoldódott ez a probléma is.

Talán az USA-ban az emberek már

Kanadába. Ugyan még távolinak tűnik, de esetetekbe jutott már, hogy milyen lesz visszarázódni a hazai hétköznapiakba?

Igen, néha eszünkbe jut és jelenleg el sem tudjuk képzelni, milyen lesz. Már most azon gondolkodunk, hogyan lehetne fenntartani ezt az életstílust. Ha nem is életvitelszerűen, de biztos, hogy keresni fogjuk a lehetőségeket az utazásra.

-BK-

Az utazás Facebook-oldala:
www.facebook.com/towacross

Interjú Nagy Balázs alpolgármesterrel

Fontos a lakosság terheinek csökkentése

Százhalombattára született, iskoláit is itt végezte el. Táncolt a Forrás Néptáncgyűttesben, bejárta vele a világot. Tizenhat éve politizál, nyolc éve költözött az Óvárosba. 2019 óta Százhalombatta egyik alpolgármestere.

- A rendkívüli helyzet hatása alól Százhalombatta sem mentesül. Az önkormányzat felelőssége hatványozottan nő, már jó néhány intézkedés történt energiatakarékossági és egyéb ügyekben. Alpolgármesterként mi a szerepe ebben a munkamegosztásban?

- Az elmúlt 15 év valamennyi városunkat érintő döntésében részt vettem. 2010 és 2019 között én vezettem a pénzügyi bizottságot, ami az önkormányzati munkában a döntés-előkészítő szerepet tölti be, üléseiken alpolgármesterként jelenleg is részt veszek. Az energiatakarékossági kérdések új gondolkodásra késztették Európa valamennyi döntéshozóját, így városunkat és a pénzügyi bizottságot is. A világgazdasági eseményeket és az arra adott hazai és külföldi reakciókat nyomon követjük, az előterjesztések Százhalombattán ezek alapján és ugyanarról szólnak, mint bármelyik európai városban. Intézkedések nélkül ugyanis közel 2 Mrd Ft-tal nőne városunk kiadása az energiaválság és annak következményei miatt, ezért komoly intézkedéseket kellett hoznunk, melyeket a képviselő-testület egyhangúlag elfogadott.

- Képviselőként mennyiben veszi hasznát a város a kormányzati kapcsolatainak?

- Kezdetektől fogva egyértelmű munkamegosztás van az országgyűlési képviselő, a polgármester és az alpolgármesterek között, mely úgy hiszem, kellő hatékonysággal és jól működik a város érdekében. Az én feladatom ebben a rendszerben annak előmozdítása, hogy az olyan kérdéseket, melyekben Bóna Zoltán országgyűlési képviselő közreműködése szükséges, hatékonyan és azonnal közvetítem felé. Tájékoztatom a kialakult helyzetről, jelzem, hol

vannak azok a pontok, ahol a közreműködése szükséges, ilyen pl. a működésre vagy a fejlesztésre szánt állami források meg-

intézményvezetők sikeres pályázatára közel 50 millió Ft állami támogatás érkezett a Városi Sportuszoda üzemeltetésére. Emellett számos forrást kaptak civil szervezetek is, valamint felújítottuk a szerb közösségi házát és a szerb templomot az Óvárosban.

Továbbá ennek a kapcsolatnak köszönhető az is, hogy sikerült viszonylag gyorsan letárgyalni az ideiglenesen bezárt postahivatalok ügyét is, és egyértelmű sikerként

szerzése, pályázatok menedzselése, útmutatás a hivatali ügyintézkedésekben.

Az elmúlt évek városunkban zajló nagy állami beruházásain túl (körforgalom kiépítése, vasútfejlesztés, utcák felújítása, felnőtt játszótér) idén ennek köszönhető, hogy az

könnyelhetjük el, hogy a két postahivatal közül az egyik – a Tesco áruházban lévő – 2023. január első munkanapján újra kinyit.

A települések elemi érdeke, hogy ki-egyensúlyozott kapcsolatuk legyen a mindenkori kormánnyal. Jelenleg abban a

szerencsés helyzetben vagyok, hogy annak a politikai közösségnek vagyok a tagja, mely egyben a kormányzó pártot is adja.

Ezen felül Bóna Zoltánnal jó személyes kapcsolatom van, őszintén beszélünk egymással. Bízom benne, hogy ennek a kapcsolatnak köszönhetően is ismerte meg jobban városunkat. Pontosan tudja, milyen terveink, elképzeléseink vannak, és hol van az a pont, ahol az ő segítségére van szükségünk. Dunavarsányiként szokta is mondani, hogy bár elváltunk minket a Duna, az elmúlt években nagyon közel került a szívéhez Százhalombattai. Ez az egyik legösszetettebb város a választókerületében, ideértve az ipari, gazdasági lehetőségeit, természeti adottságait, sportváros jellegét és kulturális hagyományait.

- Fontos eleme ennek az időszaknak az összefogás és a politikai konszenzuskeresés. Hogyan nyilvánul meg a helyi közösség védelme?

- Az eltelt 15 év alatt megtapasztalhattam, hogy az egyik legnagyobb erénye a százhalombattai képviselő-testületnek, hogy bár vannak vitáink, ezek a viták egy-két elszigetelt esettől eltekintve sohasem személyes jellegűek, sőt még csak nem is pártpolitikai törésvonalak mentén alakultak ki. Szakmai, szakpolitikai, várospolitikai kérdésekben nem mindig értünk egyet, de ez a működés természetes velejárója, és az esetek nagy többségében sikerül is egymást meggyőznünk. Az a tapasztalatom, hogy a testület munkáját mindig kívülről akarták és akarják szétzilálni, a tagokat lejáratni olyan személyek, akik aktuálisan nincsenek benne a testületben vagy régi ellentétük van egy-egy taggal szemben. Mélyen hiszek abban, hogy csak azok a képviselő-testületek tudnak a városuk és a választópolgárok érdekében hatékonyan működni, melyek nem egymással vannak elfoglalva.

A választópolgároknak az a fontos, hogy pl. a gyermeke tud-e uszodába járni, sportolni, legyen megfelelő számú óvodai, bölcsődei férőhely, tiszták, rendezettek legyenek az utak, parkok, játszóterek, jusson megfelelő forrás a gyermekek sportolási lehetőségeire, fontos társadalmi munkát végző civil szervezeteknek, egyesületeknek. Ezért is követem a Százhalombattai Családok közérdekű bejegyzéseit, gyakran tagelik be a nevemet, egy-egy elintézendő ügy kapcsán és én ennek mindig örülök, igyekszem azonnal segíteni, szakszerű választ adni.

A nyáron volt egy ügy a közbiztonság kapcsán, amikor pár este családapák vonultak az utcára, hogy érthető módon megvédjék a feleségeiket bizonyos megnyilvánulásokról. A posztokhoz közel száz komment érkezett, a mai napig hiszem, hogy – jó pár telefon és személyes megbeszélés mellett – itt alakult ki egy olyan

állítottuk, a munkahelye senkinek nem lehet veszélyben. Hatalmas eredménynek tartom, hogy idén decemberben is egy havi plusz bért kap minden százhalombattai fenn tartású intézményben és gazdasági társaságban dolgozó kollégánk. Módosítottuk a szociális rendeletünket, melyet rezsitámogatással egészítettünk ki annak érdekében,

konszenzus, melyből a közösség megértette, hogy nem ez az elintézés megfelelő formája. A hozzászólásokból mi is tanultunk és ezek alapján igyekeztünk fellépni.

Persze a változó világ hatásait mi sem tudjuk a város közigazgatási határain kívül tartani, de még mindig azt mondhatjuk, hogy Százhalombattai egy jól prosperáló, az átlagosnál jóval nagyobb saját bevétellel rendelkező település, köszönhetően a MOL finomítójának, így minden lehetőségünk megvan arra, hogy a negatív folyamatokat kompenzáljuk.

Fontos célul tűztük ki, hogy ezekben a nehéz időkben is, amikor az elszabaduló energiaárak több milliárdos extra kiadást jelentenek a városnak, a fűtési szezonra egy-két intézményünk működését ugyan le-

hogy a legrászorultabb helyzetben lévő idős emberek, gyermeküket egyedül nevelők önkormányzati segítséget kapjanak a megemelkedett áram- és gázszámláik kifizetéséhez. Plusz forrásokat biztosítunk civil szervezeteknek, és próbálunk bekapcsolódni minden olyan programba, mellyel a lakosság terheit tudjuk csökkenteni. A Vezér Mihály polgármester és Török Sándor alpolgármester által menedzselt LED izzócsere program is ennek a szemléletnek egy fontos és szerintem sikeres eleme.

Az idősök és a gyermekek egész éves támogatása a polgármester úr szívügye. Választási időszakban sokan támadják érte, de ki csinálná ezt másként, főleg, hogy ilyen sikeresek ezek a programok, mint a battai napokon az idősök megvendéglése

vagy a karácsonyi ajándékozás, a számtalan iskolai támogatás.

A gyermekétkeztetés kapcsán bízom benne, hogy nagyot léptünk előre azzal a képviselő-testületi döntéssel, melynek értelmében a közétkeztetést 2022. szeptember 1-jétől a VCSGK látja el.

A városban négy főzőkonyhán biztosítják az étkeztetést az óvodáknak, iskoláknak és a szociális ellátó intézményeknek. Naponta 2300-2500 adag étel készül ezeken a helyeken.

- Rendkívüli helyzetről beszélünk, de az előrejelzések szerint az igazi gondok a 2023-as évben jönnek. Megítélése szerint mennyire lehet felkészülni rá? Tudható-e, hogy miben fog jelentősen különbözni a következő év költségvetése az előzőektől?

- Azt látom, hogy nagyon gyorsan vál-

az infláció csak 2023. második félévében kezd csökkenő pályára állni. Ez számunkra azt jelenti, hogy intézkedések nélkül a város 2023-as energiaszámlája 2,5 milliárd forinttal emelkedne, ami azt jelenti, ha nem teszünk semmit, a város működése már rövid távon is ellehetetlenül.

A legfontosabb cél Százhalombatta működésének fenntartása, a kötelező önkormányzati feladatok megfelelő színvonalú ellátása. A szükséges költségcsökkentő intézkedéseket már megtettük. Szűkítettük egyes intézmények nyitvatartási idejét, a Polgármesteri Hivatal „B” épülete lezárásra került, a Hotel Training április közepéig nem fogad vendégeket, ideiglenesen szünetel a Szalai János uszoda működése is. Sajnos ezek az intézkedések átmeneti kellemetlenséggel is járnak, ezért elnézést ké-

cseréljük a városi közvilágítást, elvégezzük cégeink, intézményeink energetikai korszerűsítését, homlokzat-szigetelést, nyílászáró-cseréket végzünk. Hőszivattyúk kerülnek beszerelésre, folyamatosan mérjük az épületek energiafelhasználását. Ezek nem csak energiahatékonysági, hanem környezetvédelmi beruházások is egyben, így nem csak az üzemeltetési költségeket csökkentjük, optimalizáljuk, hanem jelentősen csökkentjük a város károsanyag-kibocsátását is.

- Úgyis mint MOL Finomító-alkalmazott, mekkora optimizmusra ad okot, hogy a legnagyobb iparüzési adót fizetőnk fokozott intenzitással működik? Ön szerint a város bevételei nyújtanak-e garanciát a fenntartható fejlődésre?

- Szerintem azt nyugodtan mondhatjuk, a legtöbb magyar település nem rendelkezik lakosságárányosan akkora saját bevétellel, mint Százhalombatta, és ennek jelentős részét a MOL fizeti be a város kasszájába. A MOL Csoport értékláncában fontos szerepet tölt be a Dunai Finomító, és ameddig ez így lesz, a város működését kiemelkedő színvonalon tudjuk biztosítani. Amikor ezt a kérdést vizsgáljuk, mindenkinek azt szoktam mondani, hogy kicsit tekintsünk ki a város határain túlra, és nézzük meg Érd, vagy akár Ercsi városának helyzetét. Teljesen más típusú problémáik vannak, mint nekünk, köszönhetően annak, hogy Százhalombatta helyi adóbevételei lehetőséget biztosítanak egy sor olyan dologra, melyeket a két említett település nem tud megvalósítani.

A képviselő-testületben rendre előkerül a vita a szolidaritási adóról, mely jövőre már közel 2 milliárd Ft lesz. Ez valóban nagy szám, ugyan akkor azt sokan elfelejtik, hogy egyrészt az adó mértéke azért növekszik, mert nő a város iparüzési adóbevétele, ami egyértelműen a MOL és a helyi vállalkozások jó gazdasági teljesítményének köszönhető, másrészt a szolidaritási adó bevezetése előtt önkormányzati feladatok is kerültek az államhoz. Az általános iskolák fenntartását a Klebelsberg Központ végzi, az okmányirodai feladatok átkerültek a Kormányhivatalhoz, szociális feladatok kerültek az államhoz, közel 350 millió Ft érkezik TAO-forrásként a százhalombattai látványcsapat sportágakhoz. TAO-beruházásból épül több mint egy milliárd forintból kosárlabda edzőcsarnok, melyet így szintén tekinthetünk állami forrásból megvalósuló beruházásnak.

Most azt látom, hogy a jövő évi adóbevételeink szépen alakul, és az elmúlt évek

toznak a körülmények, ráadásul Magyarország kis ország, ennek megfelelően szerepek a lehetőségeink fontos világpolitikai események megváltoztatására. Ha jól olvasom a szakértőket, abban egybehangzó vélemény van, hogy a magas energiaárak velünk maradnak még egy jó darabig,

rünk mindenkitől.

Egy jól prosperáló, megfelelő saját bevételekkel és tartalékokkal rendelkező önkormányzat ilyenkor egyetlen dolgot tehet: előre menekül, ezért egy közel 2 milliárd Ft-os energiatakarékossági beruházási csomagról döntöttünk. LED-es fényforrásra

takarékos gazdálkodásának köszönhetően a város megfelelő tartalékvagyonnal is rendelkezik. Ha egy jól átgondolt, felelős költségvetéssel sikerül az idei évi működési színvonalat tartanunk, és a már tervezés alatt lévő beruházásokat meg tudjuk valósítani, akkor sikeres évünk lehet jövőre is.

- Hogyan látja az önkormányzatiságot kormánypárti politikusként?

- Az önkormányzatiság a magyar közigazgatási rendszer egy rendkívül fontos

vezető szerepe, az önkormányzatok pedig a közösségi részvétel megnyilvánulásai. Az elmúlt évtizedek bebizonyították, hogy a rendszer működését időről időre felül kell vizsgálni, és a valósághoz igazítani. 2010-et követően történt egy nagy átalakítás, azóta eltelt több mint tíz év, érthető, ha a rendszer felülvizsgálata megtörténik, és ahol kell, a megfelelő korrekciót elvégzik.

Az örök érvényű mondás persze itt is igaz: az üléspont határozza meg az állás-

- Egyéni körzetben megválasztott képviselőként a munkám fontos része a választópolgárokkal való közvetlen kapcsolat-tartás. Az elmúlt tizenöt évben rengeteg személyes kapcsolatot alakítottam ki, mert abban hiszek, hogy egy képviselőnek nem az az elsődleges feladata, hogy eljár testületi ülésekre, bizottsági ülésekre, és szavazatával részt vesz a várost érintő döntésekben. Rengetegen fordulnak hozzám személyes problémákkal, legyen szó a gyermekük óvodai elhelyezéséről, lakhatási, szociális problémáiról. A képviselői munkám során mindig is alapelvnek tekintetem, hogy a hozzám forduló embereknek próbáljak segíteni. Természetes, hogy felelősséggel tartozom a választókerületem iránt.

Az elmúlt négy ciklusban rengeteg változás történt az 1. számú választókerületben. Utak, járdák újultak meg, így a Bolyai János utca és Tóth László utca közötti dűhögő, gyermek kresz-pályát alakítottunk ki, sikeres társasházi felújításokat valósítottunk meg. A parkok, játszóterek rendezettek, és bár a parkolás kérdése itt is neuralgikus pont, a megoldáshoz szükséges döntéseket már meghoztuk, elindult a tervek elkészítése, és bízom benne, jövőre beruházások első üteme is elkezdődhet. Alpolgármesterként ugyanakkor most már nem csak a választókerülettel, hanem az egész várossal foglalkozom, a képviselői munkám horizontja megváltozott. Új és izgalmas kihívást jelent ez, itt az ember már tényleg egy egész városért tud dolgozni, ami nem csak lehetőség, de felelősség is. Nagyon hálás vagyok a Polgármesteri Hivatalban dolgozó kollégáimnak, kiváló, az adott területhez értő és elhivatott emberekkel dolgozom együtt. Pontosan tudják, minden ügy mögött emberek, városi közösségek, intézmények vannak, és pontosan tudom, mindannyian azon dolgoznak, hogy ez a város továbbra is egy élhető, szerethető város legyen.

Ehhez járulnak hozzá a közösségi programok. Nagyon sikeres volt tavaly nyáron a családi fesztivál, kisebb léptékben pedig szeretnénk hagyományt teremteni a lakótelepen élőknek is. Ezért szerveztük idén a tökfargó eseményt, és rengeteg tervünk van, ha ismét jön a jó idő. Év végén pedig immár negyedik alkalommal fogjuk feldíszíteni Kondor Dezsőék fáját az Erkel körúton, ahol kicsit poharazgatunk, beszélgetünk, készülünk az Advent végén a karácsonyi ünnepekre.

és sikeres pillére véleményem szerint. Az emberek a helyi vezetőket személyesen ismerik, ami jó alap a bizalomhoz és a közös gondolkodáshoz. A helyben megválasztott képviselő ugyanis elérhető, találkozni lehet vele a hétköznapi életben, meg tudják őket szólítani, utcán, boltban, piacon, rájuk írnak. Az emberek az egész rendszert közel érzik magukhoz, főleg egy olyan méretű településen, mint Százhalombatta. Ugyanakkor az látom, az ország akkor tud sikeres lenni, ha partnerség van az önkormányzatok és a kormányzat között. Az államigazgatás szigorú szabályok mentén működik, egy hierarchikus rendszer, ahol megvan az állam

pontot. Én Százhalombatta város képviselő-testületének munkájában veszek részt, számomra elsősorban az a fontos, hogy az itt élők élete, a városunk dolgai legyenek rendben. Akik pedig az ország vezetésével lettek megbízva, nekik 15 millió, határon belül és kívül élő magyar sorsáért kell felelősséget vállalni. Ez két teljesen más felelősségi körrel járó pozíció, ennek megfelelően a döntéseket is más információk befolyásolják.

- Képviselői hírlevelében a fontos tennivalókon túl közösségi eseményekről, tervekről számol be. Alpolgármesterként változott-e a helyi képviselői feladata?

Szabó Gábor beszámolója

A képviselő naplója

Sokak életét negatívan befolyásoló döntést hozott a Magyar Posta: november 12-től 366 postahelyen fog szünetelni ideiglenesen a szolgáltatás. Az óvárosi és a Tesco-ban található kirendeltség bezárása mellett annak ellenére döntöttek, hogy az előbbi nyitva tartását Százhalombatta város önkormányzata anyagilag is finanszírozza.

November 2. Kérésre 2 db térfelügyelő kamera lett kihelyezve a Zenálkó Etel Községi Házra.

November 4. A KÉSZ százhalombattai csoportja szervezett megemlékezést a Nemzeti Gyásnapon a Szent István téri kopjafához.

November 10. A Pénzügyi, Egészségügyi és Városüzemeltetési Bizottság rendkívüli ülésén a 2023. évi villamosenergia-beszerezésre kiírt, közbeszerzési eljárással kapcsolatos döntéseket tárgyaltuk – a közvilágítás és az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények tekintetében.

Márton-napi lámpás felvonulás körjátékkal, népi játékokkal, zsíros kenyérrel, forró teával az óvárosi Pitypangos Tagóvoda udvarán, ahová rengeteg szülő érkezett a gyermekével.

November 11. A Csobolyó Borbarát Klub szervezésében egy telt házas, jó hangulatú Márton-napi mulatságon vettem részt, ahol

fellépett a Forr-Más Hagyományőrzők és a Muslinca Dalárda.

November 12. A várakozásokat felülmúló érdeklődés mutatkozott a szombat délutánra meghirdetett bolhapiacra és a jótékonyági palacsintapartira is. Egy gombostűt sem lehetett leejteni a Zenálkó Etel Községi Ház nagytermében, ahol szinte már az árusokkal megtelt a ház.

A Gyermekekért Alapítvány javára felajánlott palacsintázásból befolyt összeghez hozzájárultak az 1. számú Általános Iskola növendékei, szülők, az iskola vezetői, dolgozói, valamint számos tárgyi és nyersanyag felajánló, akiknek köszönhetően 311.470 Forint gyűlt össze!

November 17. A pénzügyi bizottság ülését követően a képviselő-testület rendkívüli ülésén elfogadásra került egy kérelem, valamint egy 2022. évi költségvetés módosítás a közvilágítás korszerűsítés beruházásának szükségessége miatt.

November 21. A Százhalombattai Pitypangos Óvoda 50. évfordulója alkalmából rendezett jubileumi programok méltó lezárásaként Pál Feri atya „Hogyan őrizzük meg az életkedvünket? A kiegészítés elkerülése” címmel tartott előadásán vettek részt a meghívottak az óvárosi tagóvodában.

November 25. A „Százhalombattai Újszülöttek Fája” faültetési program keretén

belül 16 db lett elültetve Óvárosban a Csónakos lakóparknál, ahol a családok társaságában Vezér Mihály polgármester köszöntőjét követően lettek átadva a névtáblák.

November 26. Adventi lelki napot szervezett a 1026. sz. Szent László király cserkészcsapat a Szent István templom hittan termébe, amely a délelőtti és a délutáni programokra is megtelt.

November 27. Folyamatosan rengeteg felajánlás érkezett a 2. Motoros Mikulás vonulásra, ami újra a Batai Motoros Egyesületnek köszönhetően valósult meg ebben az évben.

December 2. Immár 5. alkalommal tartottak játékos borestet a Hamvas Béla Városi Könyvtárban, ahol az Óvárosi Papírkutyák csapatában egy igazán jó hangulatú, remek rendezvényen tölthettük el a péntek estét. (Fotó: Tóth Erzsébet)

December 4. A Batai Motorosok Egyesülete szervezésében 2. alkalommal vonult vé-

gig városunkban a Mikulás, ahol ebben az évben közel 50 motoros örvendeztette meg a város apraja-nagyját.

A rengeteg felajánlónak hála mindenkinek jutott egy kis édesség, ezzel is mosolyt csalva az arcokra. Aki elég bátor volt még a járgányokra is felülhetett, melyek között oldalkocsis motor és quad is volt.

Az érdi Fészek Gyermekvédő Egyesület és a Százhalombattai Családok Átmeneti Otthona után minden településrészen megjelentek a csillogó-villogó mocisok, akik jövőre sem hagyják egyedül a mikulást a városunkban. (Fotók: Boda Tamás)

December 5. A Zenálkó Etel Óvárosi Községi Házban tartotta 30 éves születésnapját a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének százhalombattai csoportja és a 15 éves Batai Dalárda, ahol baráti beszélgetéseket, visszaemlékezéseket tartottak a megjelentek.

December 6. A pénzügyi bizottsági ülésen beszéltük át a testületi ülés napirendi pontjait.

December 7. Ebben az évben sem maradhatott el az Óvárosi Pitypangos Tag-

óvodában a mézeskalács falu megalkotása, amit megtekinthettem a csodálatos ünnepi díszbe öltöztetett aulában.

Számos kisebb útjavítási munkákat végeztek el a Puhi-Tárnok szakemberei, ezzel megszüntetve az eddig felmerülő apróbb úthibákat. A közeljövőben a murvás Batai utca kátyúmentesítése is sorra kerül.

December 8. Az év utolsó, hosszúra nyúlt képviselő-testületi ülésén számos napirendi javaslat elfogadásra került, melyekről bővebben a www.battanet.hu oldalon olvashatnak.

December 9. Településrészünk fenyőfadíszítésére a Szent László téren került sor, forralt borral, forró teával, zsíros kenyérral, szaloncukorral, csillagszóróval és mini karácsonyi vásárral. A szakadó eső ellenére egy igazán meghitt fenyőfadíszítésen vehettek részt a megjelentek, ahol Canticum Novum Vegyeskarnak köszönhetően sikerült ráhangolódni a közelgő ünnepekre. Az Óvárosi Falusi Község tagjainak jóvoltából idén is megtalálható a Szent László téren a betlehemi jászol és a falu adventi koszorúja.

December 10. Immár 10. alkalommal rendezte meg az Ifjúsági Műhely a Batta-Slam-et, aminek ismét nagy sikere volt. Szá-

mos fellépő és egy színvonalas verseny szórakoztatta a Zenálkó Etel Községi Házba érkezőket.

December 11. Jótékonyági süteményvásárt tartott advent 3. vasárnapján a 1026. sz. Szent László király Cserkészcsapat a Szent László templomban. A mindig sikeres sütívásár bevételével a csapat további munkáját támogathatták az érdeklődők.

Lapzárta után már birtokba vehették az önkormányzat által 2019-ben megvásárolt telken, a napokban kialakított murvás parkolót a Matta-kertben. Erről bővebben majd a következő számban olvashatnak.

Keressenek továbbra is bizalommal a szokásos elérhetőségeimen:

szabogabor@mail.battanet.hu

06 20 222-2930

Ezúton kívánok minden kedves olvasónak áldott, békés karácsonyi ünnepeket, és eredményekben gazdag boldog új évet!

Szabó Gábor képviselő

SZÁZHALOM

Óvárosi Községi, Közfelületi Folyóirat

Megjelenik havonta

Felelős kiadó:

Jován László, a Hírhalom Egyesület elnöke

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

Postacím: 2440 Százhalombatta,

Csenterics út 4. Tel.: 06-30-966-8079

www.szazhalom.hu

ISSN szám: 2559-9860

Nyomdai munkák:

Hírhalom Egyesület, Százhalombatta

Támogatók:

Százhalombatta Város Önkormányzata

Nemzeti
Együttműködési
Alap

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

Helyesbítés

Előző számunk nyomtatott kiadásában, a Historia Domus befejező részében tévesen írtuk, hogy **Perjés Béla plébánost** Dunakeszire helyezték át 1966-ban. Valójában **Budakeszi** lett az új szolgálati helye. **Szerkesztőség**

35 éve a város múzeuma – folyamatos változásban

A Helytörténeti Gyűjtemény szükségességéről

A város multját szerető és hecsülő emberek évtizedek óta figyelemmel kísérik a város területéről előkerülő régészeti leleteket és néprajzi jelentőségű tárgyakat. Ezek az emberek

12 évvel ezelőtt létrehozták a Matrica Honismereti Szakkört és a Rózsa F. u. 6. sz. ház pincéjének két helyiségében helyezték el azokat a régészeti leleteket, néprajzi és helytörténeti tárgyakat, melyeket összegyűjtöttek. A Matrica Gyűjtemény a Pest megyei Múzeum Igazgatóság, Ferenczy Múzeum tudásával és beleegyezésével jött létre.

Poroszlai Ildikó

35 évvel ezelőtt, 1987. december 4-én sok-sok városlakó jelenlétében nyitották meg a „Matrica” Múzeum első állandó kiállítását. Ferenczy Illés tanácselnök-helyettes, és Kovács Tibor, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója adták át az intézményt a város lakosságának.

A Múzeum első igazgatója a néhai Poroszlai Ildikó volt közel 20 éven keresztül. Az 1960-as évektől induló ipari beruházások (kőolaj-finomító, hőerőmű, útépitések stb.) földmunkái számos helyen eredményezték a régészeti lelőhelyek, temetők, településrészletek felszínre bukkadását. Ferenczy Illés szívén viselte a régészeti emlékek sorsát, fontosnak érezte, hogy a helyben előkerült emlékek helyben legyenek megismerhetők egy erre alkalmas intézményben, vagyis egy múzeumban.

Az első állandó kiállítás Százhalombatta város történetét mutatta be a bronzkortól az 1960-as évekig. Az eltelt 35 évben szakmai besorolását tekintve ez az intézmény volt helytörténeti gyűjtemény, tájmúzeum, városi múzeum, területi múzeum is.

A fenntartó önkormányzat a Múzeumnak az országos átlagnál sokkal kedvezőbb

feltételeket biztosított, ennek köszönhetően 1996 őszére megszülethetett a Régészeti Park a város északi részén. Az országosan egyedülálló, új szabadtéri kiállítóhely létrehozásáért a „Matrica” Múzeum az „Év múzeuma 1997” kitüntetésben, Százhalombatta város önkormányzata pedig 1999-ben szintén kormányzati szintről „Múzeumpártoló Önkormányzat” kitüntetésben részesült.

Elmondhatjuk, hogy 1996 óta folyamatosan érdeklődnek a Régészeti Park működése iránt európai hasonló intézmények vezetői, őskort kutató régészei, egyetemi tanszékek, turisztikai szakemberek. A hazai egyetemi szintű régészsképzéshez is azonnal kapcsolódott a Régészeti Parkban folyó kísérleti régészeti és környezetregészeti tevékenység. Tíz éven keresztül, 1997–2007 között minden év szeptemberében oktatónapokat rendeztünk egyetemi hallgatók számára. A Téglagyári-völgy északi szélén magasodó vaskori-bronzkori földvár modern ásatásai 1989-től hazai, majd 1998-tól nemzetközi részvétellel zajlottak. Az ásatás szakmai háttérmunkálatai a téli időszakokban is folytak, több időszaki kiállításon mutattuk be a földvárásatás aktuális eredményeit.

Éves szinten több ezer látogatója van a

Régészeti Parknak. A csoportok fogadásához, a népszerű többféle kézműves foglalkozás biztosításához külső munkatársakat képeztünk és képzünk általában a téli időszakban. 2000-ben, a Millennium tiszteletére megújult az állandó kiállításunk.

A múzeum történész, néprajzos és régész szakembereinek (Balpataki Katalin, Kovács Péter, Poroszlai Ildikó, Szilágyi Dániel, T. Németh Gabriella, Vicze Magdolna) közös munkáját tükrözi a 2004 végére megszületett nyomtatott, fényképes katalógus.

Ildikó halála 2005 elején megrázott, sokkolt mindnyájunkat. Az intézmény új vezetője Vicze Magdolna, Ildikó addigi helyettese lett. Tóth Zsuzsanna múzeumpedagógus munkatársunk 2001 óta gondos-

kodik a magas szintű, tartalmas múzeumpedagógiai programokról, múzeumi órákról, a helyi iskolákkal való együttműködésekről, értékes élményeket nyújtó nyári gyerektáborokról.

Országos pályázatokkal is megerősítve született meg a 2009-ben átadott, kis változtatásokkal napjainkban is látható állandó kiállítás. Az átadás évében az állandó kiállítás különdíjat kapott látogatóbarát, interaktív fejlesztése miatt.

1 960-ban egy fiatal - akkor 28 éves - tanácselnök került Százhalombattára, ő volt Ferenczi Illés: 10 évig tanácselnökként, 1970 - 1990 között tanácselnök-helyettesként szolgálta a községet, majd a várost. Ferenczi Illés megszállott helytörténésszé vált, figyelte és kutatta a határban előkerülő régészeti tárgyakat, a történelmi múlt megannyi írott és tárgyi emlékét.

Segítette az akkor még viszonylag ritka régészeti ásatásokat, a kőolaj finomító és a hőerőmű építésekor előkerült leletek mentését. Az ásatásokhoz embereket toborzott, s ha csak tehetett, sűrűn kilátogatott a feltárásokhoz. Így volt ez 1963 őszén, amikor dr. Kovács Tibor végzett ásatást az Óváros-Téglagyári bronzkori földvárban. De ugyancsak Ferenczi Illés támogatta 1971-72-ben dr. Topái Judit régész római-kori temetőfeltárását, majd 1972-73-ban a dunafüredi római fürdő rekonstrukcióját. Az 1970-ben városi rangot kapott Százhalombattán, a városi és nagyüzemi beruházásokkal egyidejűleg szaporodtak a régészeti jellegű leletek, egyre nagyobb figyelmet kellett fordítani a jelzőszolgálat megszervezésére. Ferenczi Illés ezt is elvégezte: rendszeres kapcsolatot tartott a Pest Megyei Múzeumok Igazgatóságával, a vállalati beruházókkal, a lakossággal. A földmunkálatok során előkerült leleteket azonnal jelezte az illetékes múzeumnak és gondoskodott az érintett területen a munkálatok leállításáról, amíg a régészek meg nem érkeztek. Így történt ez 1975 márciusában is, amikor a Dunai Kőolajipari Vállalat 40-es blokk területén Kr. u. VII. századi, korai avar sírok kerültek elő. Egy nagyobb

- sajnos, korábban már megsemmisített sírmező 11 sírját sikerült megmentenie dr. Tettamanti Saroltának.

A „Matrica” Honismereti Szakkör létrejötte

1973-tól Ferenczi Illés a Városi Tanács és a DKV Szakszervezeti Bizottsága közös fenntartásában működő „Barátság” Művelődési Ház igazgatójának, Takács Péternek a támogatásával megszervezte a Honismereti Szakkört, amely klubjelleggel működött. Kezdetben Ferenczi Illés klubelnök vezetésével évi néhány rendszertelenül megtartott szakköri foglalkozásban merült ki a tevékenység, de 1974-től konkrét teendők adódtak. Sikerült helyet biztosítani egy helytörténeti gyűjtemény alapjainak az akkori Rózsa Ferenc út (ma: Erkel Ferenc körút) 6. szám alatti lakóépület pincéjében 4 helyiségből kialakított honismereti szakköri „bírodalomban”. A lépcsőház elé került a „MATRICA” nevet tartalmazó római oltárkő, és a szakkör felvette a „MATRICA” Honismereti Szakkör nevet. A szakmai munka 1975 elejétől új lendületet kapott, amikor

Mitták Ferenc közművelődési felügyelőként Százhalombattára került. Azonnal Ferenczi Illés honismereti tevékenységének támogatója, munkatársa lett, mint történelem-régész végzettségű szakember. A „MATRICA” Honismereti Szakkör ettől kezdődően létszámában megszorodva, rendszeres foglalkozásokkal igen átfogó, sokoldalú és a városra kisugárzó tevékenységet folytatott. A szakkörnek 20-25 fős tagsága volt az 1970-es években és az 1980-as évek elején.

Mitták Ferenc:
A város 30 éves történetéből

*

A 80-as évek elején új tanácsoló építése kezdődött a városban. Ekkor felmerült a kérdés: mi legyen a régi épület, Bíró Pál kastélyának a sorsa?

Az akkori Városi Tanács VB úgy döntött, hogy az épület régi szárnyában a helytörténeti gyűjtemény, új szárnyában pedig a zeneiskola kapjon helyet. Az átalakítás, felújítás után a Helytörténeti Gyűjtemény állandó kiállításának megnyitására 1987 decemberében került sor. Az ünnepélyes megnyitóra rengetegen érkeztek: szinte az egész Óváros, a város vezetői, a nagyüzemek vezetői, a múzeumi szakma képviselői. A helybeli lakálpatrióták büszkén járták végig a több teremből álló kiállítást, ahol megtekinthették a bronzkor, vaskor, római kor legszebb darabjait, a szerbek miseruháit, a régi halászatú eszközöket, a Battán működő egyletek ruháit, dokumentumait és egyéb tárgyakat. Az idős emberek a régi fotókon önmagukat keresték.

Poroszlai Ildikó
A város 30 éves történetéből

A muzeológia követelményeinek megfelelő, korszerű műtárgyraktárakat alakítottunk ki Lakatosné Pammer Gabriella restaurátor munkatársunk irányítása mellett. Számos kiadvány született múzeumi munkatársak tollából az évek során, a szakma és a nagyközönség számára.

2021 januárjától alacsonyabb költségvetéssel és kisebb munkatársi létszámmal működik a „Matrica” Múzeum és a Régészeti Park.

Jómagam 1994 májusa óta vagyok a Múzeum régész-muzeológus munkatársa, 2021 márciusától pedig az intézmény vezetője. Amikor elkezdtem itt dolgozni, már jelentős tárgyi és dokumentumanyaggal rendelkezett a néprajzi, ipartörténeti

és történeti gyűjteményünk. Helyi alkotók festményei kerültek be a képzőművészeti gyűjteménybe. Folyamatosan és rohamosan gazdagodott a régészeti gyűjtemény, a római katonai táborban és a bronzkori földvárban folyó ásatások anyagával. Folyamatos volt a segédgyűjteménynek számító fotótári és adattári anyagoknak a nyilvántartásba vétele. Ezek a gyűjtemények magukban hordozzák a település, a város történetének mozaikkockáit. A múzeum közgyűjtemény, melyek anyagához bárki hozzáférhet, azokat kutathatja, megismerheti.

Az utókor számára (is) dolgozunk. Gyűjteményi anyagaink számára igyekszünk biztosítani a hosszú távú megmaradás szakmailag szabályozott feltételeit. Munkatár-

saimmal a gazdag, sokszínű helyi múlt emlékeit szeretnénk minél több ember számára elérhetővé tenni a digitális lehetőségek, a világháló segítségével is egyre inkább felhasználva.

A Családbarát Múzeum és a Községi Múzeum elnyert minősítések szellemében kívánjuk látogatóinkat fogadni, részükre közművelődési és múzeumpedagógiai szolgáltatásokat nyújtani. Fő törekvésünk, hogy küldetésnyilatkozatunknak megfelelően a város lakosságával, közösségeinkkel a nagyközönség felé nyitottan, vonzó arcúlatokkal szolgáljunk a közjót.

Takácsné Németh Gabriella, régész,
intézményvezető
„Matrica” Múzeum

25 éves a Nyugdíjas Pedagógus Klub

A közösség az összetartozást jelenti

25 esztendő alatt felnőtté érik az ember és családot alapíthat. Egy nyugdíjas klub számára talán még nagyobb idő ez a negyed század, hiszen számunkra már nem annyira előre, mint visszafelé folyik az idő. Mégis, a közösséggel megélt élmények feledtetni tudják a múlását, értelmet adnak a hétköznapiaknak. Kiemelnek bennünket egyhangúságából, ünneppé varázsolják a minden napokat. Erről a negyedszázadról kérdeztem Nagy Györgynét, a klub vezetőjét, aki 12 éve gondoskodik arról, néhány aktív segítőjével, hogy valóban megszépüljenek ezek a tartalmas együttlétek.

- Hogyan lettél a klub tagja, hiszen tudomásom szerint nem vagy pedagógus?

- Valóban nem vagyok pedagógus. Munkás éveimet a számvitel, pénzügy, ellenőri szakterületen végeztem. 2000-ben mentem nyugdíjba és elhatároztam, belépek valamelyik battai nyugdíjas klubba. Utolsó munkahelyem a Dunastyr volt, ahol főköny-

velőként dolgoztam, de ennek a cégnek nem volt nyugdíjas klubja. Az utolsó előtti munkahelyem pedig a MOL volt, ahol húsz évig dolgoztam pénzügyi és belső ellenőrzési munkakörben. Nekik már volt nyugdíjas klubjuk, az OMNYE, de oda azért nem mehettem, mert nem a MOL-tól mentem nyugdíjba.

A pedagógus klub úgy került a látókörmbe, hogy a Liszt Ferenc kórusban megismertem Harangozó Sándorné Jucikát, akivel már 1973 óta együtt énekeltünk, azaz 2000-ben már 27 éve. Jó barátok voltunk és az ő hívására lettem a pedagógus klub tagja, melyet a férjével, Harangozó Sándorral együtt vezettek. Kedvesen fogadtak, rövid időn belül sok jó baráttra leltem.

- Kik alapították, kik a tagjai?

- A klubba nyugdíjas óvodai és iskolai pedagógusok és azok hozzátartozói – férjek, feleségek, testvérek és barátok járnak. Jelenleg a klub létszáma 56 fő, ebből 30-an pedagógusok, 26-an pedig hozzátartozók, barátok.

- Mikor lettél a közösség vezetője?

- 2011-ben már tíz éve voltam a klub tagja. 2010-ben a Harangozó házaspár

úgy érezte, elfáradtak és év végén lemondtak vezetői tisztségükről. A klub tagjaiból alakult jelölő bizottság utódot keresett helyettük, aki vállalná a vezetői feladatokat. Egy pedagógus házaspárt és engem jelöltek a posztra. Végül a közgyűlés előtt, nyílt szavazással, nagy többséggel engem választottak vezetőnek és én elfogadtam azt.

- Milyen céllal és programokkal indult a kezdet kezdetén, majd amikor a felelős vezetője lettél, mi változott a klub életében?

- Már 25 éve, hogy az akkori fiatal nyugdíjas pedagógusok úgy gondolták, kellene egy kis csoportot alakítani, akik havonta egyszer-kétszer összejönnek valahol, ahol feleleveníthetnék a közös emlékeiket az iskolában vagy óvodában történetekről. Beszélgethetnének az élményeikről, a jelenükről, a jövőjükéről.

Az elgondolást tettek követték. Szuláné E. Laura és Kovácsné Borika szervező munkája eredményeként létrejött a NYUPEK (Nyugdíjas Pedagógus Klub). Vezetőjüknek a Harangozó házaspárt kérték fel, akik örömmel vállalták a feladatot és 13 éven át vezették a klubot. Rövid időn belül a 3-as iskola egyik termében helyet is kap-

tak a klubnapok és egyéb összejövetelek megtartására.

2011-től a NYUPEK önálló civilszervezet lett – egyesület – mely klubnapjait havonta egy alkalommal a Barátság Kulturális Központban tartja. Az új vezető én lettem, azóta vezetem a közösséget.

A vezető váltással a klub célja nem változott: vagyis legyünk egy jó közösség, szervezzünk jó programokat. Vegyünk részt a városunk társadalmi és kulturális életében.

A kezdet soha nem könnyű. Először a választott vezetőséggel megbeszéltük, hogy kinek, milyen feladatot kell ellátni. Utána

Örülök, hogy tagja lehettem, lettem a pedagógus klubnak, számtalan örömteli órát éltem át közöttük és sok barátom lett.

Egy közösség vezetőjének lenni nem könnyű, vagyis nehéz. Felelősségteljes, fárasztó, sokrétű sokoldalú feladatokat jelent. Viszont egy jól sikerült program után látni az örömet, jókedvet a társaságon, nagyon jó, felemelő érzés.

- Milyen programjaitok voltak az elmúlt 12 év alatt?

- A programjainkat a BKK NYUPEK naplójában folyamatosan rögzítjük. Fotókat is készítettünk a 12 év eseményeiről.

be kellett jelenteni a személyi változást a Cégbíráshoz, az Adóhivatalnál, az Önkormányzatnál, az OTP-nél, ahol a pénzeszközjeink voltak.

Megváltottattuk a működési helyünket, az Arany János Általános Iskola és Gimnáziumból átköltöztünk a Barátság Kulturális Központba.

A tagok javaslatai alapján a heti két alkalom helyett havonta egy találkozót terveztünk. Az előző időszakban kialakult és megszeretett programokon nem változtattunk, megmaradt a havi névnaposok köszöntése, a nőnap, karácsonyi ünneplések, évadzárók tartása, kirándulások, gyógyüdülések szervezése.

A változás csupán annyi volt, hogy más segítők végezték el a feladatokat. A programok mennyiségét és minőségét az önkormányzattól kapott támogatások is – saját költségvállalások mellett – befolyásolták.

- Mit jelent számodra ez a közösség, majd vezetőjének lenni?

- A közösség számomra az összetartozást jelenti. Hasonló érdeklődésű emberekkel egy közösségben lenni éltető öröm. Közösséggel sokkal többet lehet elérni, mint egyedül. Egy jó társaságban szeretetet adunk és kaphatunk, ami örömet okoz.

A vezetésem idején nem csak az aktuális névnaposokat ünnepeltük meg, de a nőnapokat, ahol szintén virággal köszöntöttük az ünnepeltet. Évadzáró bulikat tartottunk nyár elején, általában a szabadban. A karácsonyok megünneplése sohasem maradt el.

Budapestre 11 alkalommal kirán-

dultunk, ahol megismertük a főváros nevezetességeit. Jártunk a Zeneakadémián, a Szépművészeti Múzeumban, a Vigadóban, a Mátyás templomban, az Országházban, a Dohány utcai zsinagógában, New York Kávéházban, a kőbányai Szent László templomban, a Róth Miksa Múzeumban, megnéztük a Tutenhamon kiállítást. Látogatást tettünk a Budavári Palota Szent István termében, a Néprajzi Múzeumban, a népligeti Magyar Zene házában.

Kirándultunk az ország minden szegletében, de eljutottunk Burgelandba, a Vajdaságba és a Felvidékre is. Meglátogattuk: Kismartont, Doborjánt – Ausztriában. Eszék, Dakovót, máskor Zentát, Szabadkát a Vajdaságban, Niklát, Zágrábot Horvátországban. Szlovákiában Horpács, Mohora, Csesztve, Szklabonya, Kékkő, egy más alkalommal Nyitra, Pöstyén volt az úticélunk.

Itthon: Mohács, Szekszárd, Kisbér, Ászár, Majkpuszta, Komárom, Nagyatád, Buzsák, Csurgó, Székesfehérvár, Veszprém, Zirc, Ráckeve, Edelény, Boldva, Miskolc, Vác, Vácrátót, Esztergom, Dobogókő, Sümeg, Ópusztaszer, a Fertődi kastély, Fertőrákosi kőfejtő, Kalocsa, Hajós, Kápolnásnyék, a Pákozdi Katonai Emlékpark, a Dinnyési Várkert, a Kisbalaton, Tata, Martonvásár,

Poroszló, Tisza-tavi Ökocentrum, Kisköre, Kilitő, Nádasladány, Várpalota meglátogatása, látnivalóinak megismerése volt –mindösszesen 23 alkalommal – volt.

Tizenkét alkalommal vettünk részt 6 napos gyógyüdüléseken: Gunarason, Berekfürdőn, Gyopárosfürdőn, Makón kétszer is, Sárváron, Kecskeméten, Kaposváron, Nyíregyházán – a Sós-tó, Állatkert, tiszadobi Andrassy kastély megtekintésével, Szigetváron – a pécsi Zsolnai negyed meglátogatásával, Győrben – pannonhalmi kirándulással egybekötve és Szegeden.

Magyarország gyönyörű, a látnivalói életre szóló élményt jelentettek nekünk, ahogyan a találkozásaink is mindenkor.

- Hogyan készültetek a 25 éves Jubileumra?

- A 25 éves Jubileumra színes, képes emlék kiadványt készítettünk. Sok fotót válogattam hozzá – melyek a programjainkon készültek – az írásos megemlékezések mellett. Az emléklapot többen készítettük el. Részt vettek az anyag összeállításában: Péli Zsuzsa, Damakné Ferenczi Anna és Pál Attiláné. Felelős kiadója én magam voltam, a szerkesztője Szegedinácz Anna. A kiadvány igényes nyomdai munkáit a Hírhalom Egyesület végezte el. A városi önkormányzat is részt vett a pénzügyi támogatásában.

2022. november 22-én az óvárosi Zenálkó Etel Községi Házban ünnepeltük meg a közösség fennállásának 25 éves Jubileumát. Jelenlétével megtisztelt bennünket Vezér Mihály polgármester úr és Török Sándor alpolgármester úr is.

A jó hangulatú program méltó lezárása volt annak a 25 évnek, melyen tizenkét évig a klub vezetője lettem, lehettem.

A közösség nevében Nagy Ferencné Kamilla így köszönte meg a sok évi munkát: *Egyrészt azoknak a nevében, akik, ha nem is a klub alakulásától, de a te vezetésed óta első perctől veled voltak, másrészt azoknak a nevében, akik betegség vagy egyéb okok miatt nem tudnak itt lenni és erre külön megkértek, szeretnék köszönetet mondani sok éves munkáért.*

Hogy mit jelentett nekünk a klub? Nagyon röviden a leglényegesebbek: A sok-sok éven keresztül jókedvet, vidám, kellemes sokszor nótás kirándulásokat, jobbnál jobb programokat. Többeknek a valahova tartozást jelentette, életre szóló barátságok kötődtek. Az üzenet: Pihenj ki minket, van mit. Nagyon jó egészséget, nyugalmat, boldogságot kívánunk. Nagyon szépen köszönünk mindent, gondold ránk szeretettel!

A szavak meghatottak. Csak annyit tennék hozzá, hogy köszönöm nektek! Megérte.

Szegedinácz Anna

X. BattaSlam

Fergeteges ünnep kerekedett a X. BattaSlamen, 2022. december 10-én az óvárosi Zenálkó Etel Községi Házban. Nyitányként a Flexibility Crew zenélt, majd Nagy Gábor szövegére Enyedi Katalin és Király Anikó mutatott be műfajteremtő slam-balletet. A közönség magas színvonalú és mélyre nyúló, igényesen felépített, izgalmas szövegeket hallhatott az open mic és a verseny során. Az estet Saiid koncertje koronázta.

Az első 3 helyezett: Kovács Nóra Judit, Hlinyánszky Doma és Dénes Szilveszter

A slam poetry egy költői-előadói verseny, ahol a szerzők saját szövegükkel állnak színpadra, és igyekeznek azonnali hatást gyakorolni a közönségre, elsősorban a közülük választott, civil, öttágú zsűrire, akik 1 és 10 pont között értékelik az előadást. Az idén harmadik helyen Kovács Nóra Judit (Budapest) végzett, aki egyébként ugyanannyi pontot szerzett, mint Pege Ibolya. Az ilyen esetekben a már említett öttágú zsűri választ a pontegyenlőséget elért versenyzők között. Ugyancsak pontegyenlőség alakult ki az élen is, így itt is a zsűrinek kellett döntenie.

Második helyen Dénes Szilveszter (Pécs) végzett, aki több éve visszatérő fellépője a BattaSlamnak, és rendszerint az első vagy második helyet szerzi meg.

Az est győztese – minden szempontból – Hlinyánszky Doma lett, aki ugyan jelenleg Ráckeresztúron lakik, szeretünk rá százhalombattaiként gondolni, hiszen ide járt iskolába, ide kötik a barátai, és a slam is. Az idén 10 éves BattaSlam dobogósai az első években különböző helyi vállalkozások és intézmények felajánlásaiból összeállított

csomagokat kaptak. Aztán kialakult, és a BattaSlam védjegye lett – ritka az ilyen a hazai slam életben – az 50.000 forintos összdíjazás. Az első helyezett 25.000, a második 15.000, a harmadik 10.000 forinttal ünnepelhet.

A plakát grafikáját évről évre Varga László százhalombattai képzőművész tervezi, és a győztesek minden alkalommal egy-egy képet is kapnak tőle. Idén a százhalombattai szerző, Nagy-Rakita Melinda Bolygónk a Föld című kötetét is megkapták.

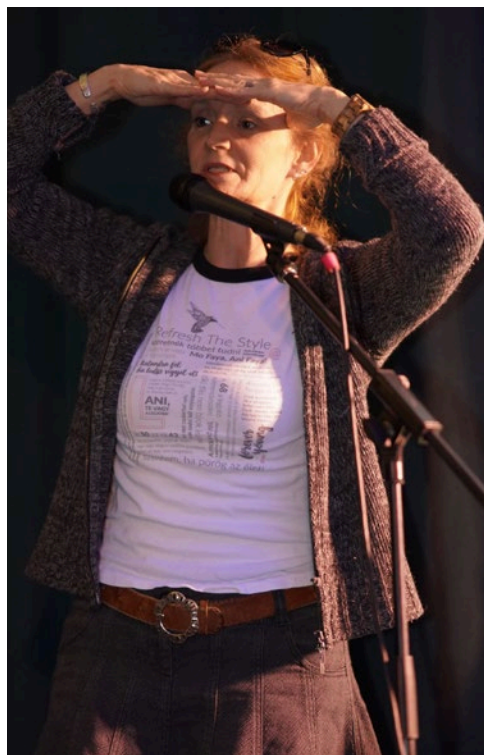
A X. BattaSlam valójában nem pont a tizedik, hanem inkább az ikszedik a sorban. 2012. májusában, a szép emlékű BattArt Összművészeti Fesztivál keretében volt először Százhalombattán slam poetry. A SZIKE szervezésében képzőművészet, zene, és ekkor még újdonságként az irodalom is megjelent a fesztiválon. Nagy Gábort, akit addig elsősorban a battai extrémporttal kapcsolatban ismerhettek a városban, ekkor érintette meg a műfaj, és kezdte – már korábban is meglévő íráskészségét – ebbe az irányba, az élő, színpadi előadás felé fordítani.

Azóta bejárta az ország számtalan slam poetry klubját, magas helyezéseket ért el, többször szerepelt az Országos Slam Poetry Bajnokságon. Mindemellett lelkes szervezője lett a battai slamnek, és ezen keresztül a SZIKE-Ifjúsági Műhelynek (ebből nőtt ki a Battasland, ami évről évre kultúrzigetként jelenik meg a Ladánybene27 ReggaeCamp-en – de ez egy másik történet).

Nagymértékben az ő érdeme, hogy az első, 2012-es MikulásBattaSlam óta minden télen (kivéve a gyászos/covidos 2020) egy estére Százhalombattára gyűlnek a műfaj

kedvelői és művelői az ország minden területéről, és Szegedtől Győrig, Miskolctól Pécsig viszik jó hírét városunknak. „Az azóta kultikussá váló, Százhalombattán rendezett, általában masszív atomvillanásokba torkolló Mikulás slamek” – írta Bokor Krisztián 2016-ban (www.kulter.hu/2016/05/a-slam-nem-er-veget-a-szinpadon/).

Ez alatt a 10 év alatt lépett fel a BattaSlam színpadán Kemény Zsófi, akinek már olvasható negyedik önálló kötete (Az aranykor fénykora); Simon Márton, Belányi József, Csider István Zoltán, Pion István, Purosz Leonidasz, Hegyi Zoltán, Bokor Krisztián, akiknek versesköteteik jelentek meg időközben. Igaz, nem fellépőként, hanem érdeklődő barátként itt volt a 2012-es Mikulás-Slamen Szendrői Csaba (azóta két kötet szerzője), aki akkor azt újságolta, hogy a zenekarával elkészítették az első stúdiófelvételüket. Ez a zenekar a mára teltházas koncerteket adó fesztiválszillag, az Elefánt.

Ugyanígy – baráti érdeklődésből – csatlakozott a közönséghez Sára Gergely, azaz GEGE, aki ugyancsak klubokat megtöltő rapperként mozgat meg tömegeket. Ám a 10 év alatt nem csak ezeken a téli esteken jelent meg a slam poetry városunkban. Bemutatkozott a műfaj az (ugyancsak szép emlékű) Százhalombattai Ifjúsági Zenei Napokon, volt tematikus tavaszi slam, mikor a „folyóval” kapcsolatban kellett szöveget alkotni, máskor adott szavakat kellett felhasználni. Szervezett a SZIKE kü-

lönböző work shopokat, ahol a műfaj legjobbjai – Simon Márton, Horváth Kristóf „Színész Bob” – vezettek írói és előadói foglalkozásokat.

Doma, az idei győztes 2012. decemberében találkozott először a műfajjal. Akkor azért ment el az első Mikulás BattaSlamre, mert azt hallotta, hogy ott esetleg találkozhat Saiid-dal. Süveg Márk Saiid, a méltán közkedvelt Akkezzet Phiai (AKPH) kétfagú rapformáció egyik tagja, slammer. (A másik tag, Závada Péter mára költő, drámaíró.)

A slam poetry 2006-ban jelent meg Magyarországon, de az igazi berobbanást 2009 környékén az AKPH hozta el a műfajnak, mikor koncertjeiken, szövegeikben népszerűsíteni kezdték („van most ez a slam poetry, nem vágod, hogy kik írják?”). Igaz, Doma 2012-ben nem találkozott Saiiddal, de találkozott a slam poetryvel. 14 évesen elkezdett szövegeket írni, versenyekre járni, sikereket aratni. Egyik alkalommal büszkén újságolta, hogy a slamjével megríkatja Saiidot (akivel tehát végre találkozott). Aztán elkanyarodott a slamtól, leérettségizett, majd elvégezte a Színház és Filmművészeti Egyetem drámainstruktori szakát.

Jelenleg a budapesti Radnóti Miklós Színházban szervez színházi nevelési foglalkozásokat, és drámacsoportokat vezet általános és középiskolás gyerekeknek. A

A X. BattaSlamen ugyanis tényleg ott volt Saiid, igaz, nem slammerként. Az óvárosi közösségi ház színházterme kínálta a lehetőséget, hogy az este egészüljön ki koncerttel is. Az Akkezzet Phiai régi formájában már nem koncertezik, de 4Raize és DJ QCee támogatásával, régi AKPH számokkal és új szerzeményekkel sikerült Saiidnak remek rap-eseménnyel koronázni a X. BattaSlamet. Több alkalommal reflektáltak Százhalombattára, a slamre, élvezték a budapesti tömeges megőrülések után a családi, vidéki hangulatot. A közönség az elejétől együtt énekelt/szövegelt a rappekkel, majd az egyik számnál Saiid lenyújtotta a mikrofont a színpadról, ami aztán Doma elé került – így azt együtt adták elő Saiddal.

Akárcsak az első, 2012-es BattArtot, az idei slamet is a SZIKE szervezte. Az időközben sokat fejlődött egyesület, kiegészülve az Ifjúsági Műhellyel továbbra azzal a céllal szervez különböző eseményeket, hogy közösséget kovácsoljon, segítsen egymásra találni az azonos érdeklődésű fiataloknak. Szervezőként a legnagyobb öröm és viszáigazolás egy rendezvény sikeréről: boldognak látni a résztvevőket, közönséget és a fellépőket egyaránt. Látni őket masszív közösségként. És ez ezúttal is szívmelegítően jól sikerült. Régi barátok találkoztak

tavalyi BattaSlamen tért vissza, újra szövegeket kezdett írni, amelyekben leginkább a hazai közéletet boncolgatja, könnyed formában ugyan, de mélybe vágó gondolatokkal. Idén ismét bejutott az Országos Slam Poetry Bajnokság döntőjébe, megnyerte a BattaSlam-et, és Saiiddal is (újra, és azóta már többször) találkozhatott, sőt együtt rappeltek.

újra egymással, és új barátságok szövődtek.

Bár nehéz megmondani, hogy az idei, téli BattaSlam pontosan hányadik volt a sorban, az biztos, hogy nem az utolsó!

Tisztelettel és hálával lejegyezte:
László Ani
Fotók: Benedek László

Beszélgetés Németh Istvánnal (III. rész)

Egy lokálpatrióta emlékei

Kamaszkortól a felnőttkorig (folyt.)

Bármilyen élethelyzetben voltam, hamar jelét adtam vallásos, idealista, konzervatív világnézetemnek. Úgy érzem, soha nem kérkedtem és tüntettem ezekkel a nézeteimmel. Szakmai felettesemmel, Dávid Mihállyal, aki párttitkár is volt a szövetkezetben sokszor beszélgettünk a hitről, nemzeti sorskérdésekről. Mindig idézett egy szovjet teoretikust: „Követelek tőled, mert tisztellek!”, azaz tiszteltben tartom a világnézetedet, de a munkáddal bizonyítsd nap mint nap hasznos voltodat. Egy hívő, ráadásul fiatal szakember, csak a munká-

pontján nem csak a munkaköri leírások, a paragrafusos elvárások készítetik a hitvallásra, hanem a mindenre kiterjedő magasabb erkölcsi elvárásoknak való megfelelés. Az igazodási pont nem kevesebb, mint Istennek való megfelelés. Van egy szó, amit a mai ember már alig tart értéknek, ki is vesz az emberi tulajdonságok közül. Ez a hűség. Pedig ez mindennek az alapja. Hűség elvekhez, emberekhez, közösségekhez. Úgy érzem meglehetősen hűséges vagyok. Aki hűséges valamihez, valakihez, az ennek érdekében saját magát képes háttérbe

el, de ha őszinte a törekvés, a szándék, az úgy „számítódik”, mintha a cél megvalósult volna. Ezekből az áldozathozatalokból, a hűségből eredeztethető a bizalom, ami a mai emberekből kiveszett. Minden a bizalmatlanságra épül, ebből vannak az értelmetlen jogi megoldások, a mai háborúk és az emberek gyanakvó viselkedése mássokkal szemben. A keresztény ember tehát legyen áldozatkész, hűséges és bizalommal forduljon környezetéhez. Nehéz megvalósítani, pedig ez a kereszténység hétköznapi megélése, sok más dolog mellett.

– **Kérlek, beszélj nekünk egyházi szerepvállalásodról!**

– A családom mindennapi gondjai mellett végeztem Tóth Andor plébános irányításával az egyházközségi, képviselőtestületi munkámat is, ami az első időkben évi 4-5 alkalommal megtartott ülésekből állt. A legszükségesebb dolgokban egyetértés volt köztünk. A testület tagságát, hogy felidézsem: ifj. Tóth György, Tóth Sándor, Miákits Ferenc, a Weimola testvérek – Dori és Péter –, id. Tóth M. István, Mikulecz Márta, Tóth Mihály, később Lantos András voltak. Az idő előre haladtával a teendők közül: Franciska-pusztán (1983-ban) a misézőhely megszűnt és az egyházközség tulajdonában lévő újtelepi telekre, misézőhely építése kezdődött meg, Buzay József építésmérnök tervei alapján. 1987-től az újtelepi és az új lakótelepi hívek nagy része, e Nagyboldogasszonyról elnevezett kápolnába járt misére. Az 1980-as években az éjfél miséket nagy rendezvényekkel tartottuk meg. Rendszeresen megjelentek ismeretlen fiatalok, hangoskodva, valószínűleg italosan. Próbáltuk őket csendre kérni. Andor atya ilyenkor elhallgatott és csak akkor folytatta a szentmisét, amikor nagy dérral durrallal a renitensek elhagyták a templomot.

A hitoktatások a vasárnapi misét követően voltak megtartva a templomban.

*

Még a rendszerváltás előtt elhunyt egy hívőnk, Polgár Mihály. Nőtlen volt, aszkéta életet élt. A mai Vörösmarty úton – Marinov Ivánék előtt – volt egy nagy

jával, rendezett életvitelével tudta kiérdekelni más világnézetű környezetének elismerését.

Nehéz terep volt az enyém, a dolgozóink sem voltak vallásosak. Mégis minden karácsonykor, húsvétkor ünnepet rendeztünk mindenki számára, ajándékkal, beszélgetéssel, alkalomhoz illő díszítéssel hívtuk fel a figyelmet az éppen aktuális ünnepre. Minél magasabb beosztásban van egy vezető, annál inkább módjában áll egy nagyobb közösséget „szolgálni” munkájával, ha ez a vezető keresztény szellemiségű és kiállta a próbáját a hitünknek.

Egy igazi keresztényt az élet bármely

szorítani, nem az önmegvalósítás célja hajtja, hanem figyelembe veszi környezetének érdekeit. Ebből fakad az áldozathozatal – minden érdek nélkül. Bárki számára napi feladat lehet. Valamit meg lehet oldani a legkevesebb munkával, idegességgel, ütközéssel, mert az nekem így jobb. Vagy vállalom az ütközést, a felesleges zaklatottságot, az időigényes köröket, azaz áldozatot hozok valakik, vagy valami magasabb cél érdekében. Van úgy, hogy a környezet nem is tudja, valaki áldozatot hozott érdekében, és ez így van jól.

Ha igazán jóra törekszünk az nem mindig látványos és meglehet, a célt sem érjük

háza, telke. Pénzt nem költött szinte semmire. Meglehetősen visszafogott életvezetés jellemezte. Szófukar volt, mintha a szó is pénzbe kerülne. Kórházban halt meg, ott végrendelkezett. Halála után derült ki, hogy összegyűjtött pénzét, ingóságait az egyházközségre hagyta. Évekig elhúzódó per lett a végrendeletből, ugyanis oldalági rokonai megtámadták. A per állása mindig

kítvá, magtár, szérűskert, víztorony, tejház, fejőrendszer. Ennek összehangolt működése 30-35 dolgozóval. Az állatok minőségi és mennyiségi takarmánnyal való ellátása nem volt kis feladat. Ha egy tejtermelő telep el kezd működni, ott éjjel és nappal, időjárástól, ünneptől teljesen függetlenül, megállás nélkül, évtizedeken át működni kell. A munkám vége felé már magamban azt

témája volt a képviselői üléseknek. Egy ilyen megbeszéléskor Andor atya elmondta a dolgok állását: a rokonság ügyvédje olyan jól viszi az ügyletet, hogy sokat már nem tehetünk, ügyvédet fogadni is újabb költség lenne. Javaslatot tettem arra, mégis ügyvédet kell fogadnunk a védelmünkre. Javasoltam a szövetkeztünk jogászának felkérését, Dr. Balázs Ildikót. Talán két tárgyalás volt még hátra, ezeken már ő védte a plébániát a perben. A tárgyaláson a mi javunkra döntött a bíró, így az ingatlan és komoly pénzösszeg került az egyházközség tulajdonába. Az ügyvédnek pedig nem kért tiszteletdíjat.

A rendszerváltás után – a kárpótlás idején – derült ki, hogy Polgár Mihálynak földje is volt, így az is az egyházközség tulajdonába került. Ezért van ma szántója a plébániának.

– Szegedinác Anna: Hogyan alakultak a feladataid, a dolgaid a szakmádban, az utolsó évtizedekben?

– Egy szarvasmarha telep működését csak erőinket megfeszítve lehetett fenntartani. Telepünk úgy működött, mint egy kis falu 11 ha területen. Minden közművel ellátva: iroda, szociális építmények, útrendszerek, az állatok tartózkodási helyei kiala-

mondtam: „ez az ördög malma”, mely soha meg nem áll. A 33 év alatt, amíg a telepen dolgoztam különböző szintű vezetőkkel, gyermekszületésen kívül minden előfordult: baleset, tüzeset, verekedés, betörés, lopás, véletlen, szándékos károkozás, családi drámák, időjárási viszontagságok, elemi kár. A technika folyamatos meghibásodása örök feladatot jelentett.

Havi 12-15 ezer adat gyűjtése, rögzítése, tárolása és ennek nagy része még analóg módon. A legérzékenyebb terület a fejés pontos szakmai biztosítására két garitúra kompresszor, számolva a meghibásodásra. A tej hűtése és a hűtőtér méretezése kiindulási alap. A vízellátó berendezés működtetését háromteres Víztorony oldotta meg. A víz 170 méter mélységből jött fel 27 méterig, onnan kellett óriás bűvárszivattyúval felhozni a vizet. Télen, a karácsonyi ünnepek táján gyakran előfordult, hogy elromlott a szivattyú. Augusztus 20-a körül szintén. A csere 8-10 órát vett igénybe, ehhez 3 ember kellett és egy speciális csőrlőállvány. Télen a lefagyás veszélye állt fenn, nyáron a hőség miatt megnövekedett vízfogyasztás az állatoknál. Volt eset nyáron, hogy a tűzoltókkal hordattuk a vizet a toronyba, hogy vízhez jussanak az állatok.

Ha a tehén az ideális mennyiségű és minőségű takarmányt nem kapja meg, azonnal tejsökkenéssel reagál. Mindemellett nyugalomra és pihenésre is szüksége van, hogy kifejthesse tejtermelő képességét.

Nyáron 12-13 ezer liter tejet is termeltek az állatanik. Akkor háromszor is fejtünk. Télen lecsökkent 7-8 ezer literre. Egy tejtermelő telep naponta kétszer vizsgázik, mert legalább kétszer fejik a teheneket. Minden szállítás előtt elkészül az átadó bizonylat, ami tartalmazza a tej mennyiségét zsírtartalmát, savfokát, antibiotikum mentességét, hőfokát, csiraszámát, szomatikus sejtszámát. Ha savanyú a tej vagy antibiotikumot tartalmaz, el sem viszik, vagy ha egyéb más probléma van, árkonzekvenciát von maga után. A tehenek folyamatosan ellenek. Minden ellés fokozatosan előhozza a tehén anyagcseréjének negatív állapotában az ellést követő megfekvés lehetőségét: nem bír felállni a tehén, vagy a kalcium szint esik le. A vérben ezt viszonylag könnyű helyreállítani. Amennyiben zsír-máj szindróma az ok, 50 % esélye van, hogy kényszer-vágásra kerüljön. Az esetek 7-8 %-ában a „nehéz elléssel” küzd, különösen az éjjeliőr, ha egyedül van. Aki reggel kezd dolgozni, azoknak 4.30-ra a munkahelyen kell lenni. Ők Százhalombatta és Érd térségből, 15-20 km-es körzetből kell, hogy beérjenek. Őket az első időkben kisbusszal sofőr hozta be a telepre. Ez drágának bizonyult, ezért utána a műszakvezetők saját személygépkocsijukkal kellett, hogy ezt megtegyék.

Ebben az időben voltam én is műszakvezető. Fél négykor keltem – a műszakvezető soha nem aludhatott el –, mert akkor mindenki elkészt. És a gépkocsinak indulni kell! A dolgozók között gyakran előfordult az elalvás, akkor kelteni kellett őket, csengetni, zörögni. Amikor a műszakvezető az első fuvarral megérkezett a telepre, minden rosszra felkészülve lép ki a kocsijából és fogadja az éjjeliőr jelentését. Ilyenkor több fuvarral érkezett meg a műszakvezető. Gyomortáji fájdalommal lép ki az ember a kocsijából és fogadja az éjjeliőr jelentését. Megkönnyebbülés, egy jól kezdődő nap lehetősége, ha azt mondja: „Főnök, nem történt semmi”, de általában történt: pl. volt két ellés, az egyik tehén nem tud felállni, vagy a betegistállóba elhullott egy tehén, vagy esetleg még nem vitték el a tejet. A lehetőségek kimeríthetetlenül előjöttek, ami baj, ami gond.

*

Talán nem untatom a kedves olvasót, ha körvonalaom házasságunk lakhatási és egzisztenciális körülményeit. Feleségem szüleinek volt egy kis családi háza

Dunafüreden. Az udvarban volt egy használaton kívüli melléképület. Mielőtt összeházasodtunk, ezt lakhatóvá tettük. Volt egy kis konyhánk, egy szobával. Ide született első gyermekünk, Annamária. A munkahelyemre kerékpárral jártam, amit a munkatársaimtól kaptam nászajándékba. Később mikrobuszal szállítottak már bennünket a szarvasmarhatelepre.

A feleségem levelező tagozaton felvételt nyert a gyöngyösi Mezőgazdasági Főiskola növénytermesztési szakára.

Egy önálló családi ház volt az álunk. A Benta-Völgye Termelőszövetkezet sok fiatal szakembert alkalmazott. Segítésképpen az vált rendszeressé, hogy aki komolyan végezte a munkáját és a környéken kívánt letelepedni, ingyen házhelyet kapott. Dékány István, a szövetkezet elnöke engem is megkérdezett, hogy élnék-e ezzel a lehetőséggel. Igent mondtam és megmutattam, hol szeretnék lakni. Telt, múlt az idő, nem kaptam választ, aztán, amikor rákérdeztem azt mondták: „Oda nem lehet házat építeni.” Attól kezdve már senki sem kapott ajándékba házhelyet. Kettőnk keresetéből pedig telket venni, házat építeni nem volt lehetséges.

*

Abban az időben a háztáji gazdálkodásnak nagy tere volt, a vidéki emberek éltek is ezzel a lehetőséggel. Olyan önkiszákmányolásba kezdett a vidék embere, amibe egy nemzedék roppant bele. Én is ezt az utat választottam.

Jó ismerősömnek, Polgár Mihály bácsinak az Újtelepen volt a háza, nagy udvara két nagy disznóállal. Megkértem, engedje meg, hogy használjam az ólakat sertéshízlalásra. Vettem malacokat és az évi 50 mázsa kukoricajárandósággal, vásárolt tápokkal neveltem fel az állományt. Műszakba jártam a telepre, fél ötre jöttem értem. Hogy meg tudjam etetni az állatokat és felérjek Dunafüredről kerékpárral, hajnal negyed 4-kor kellett kelnem. A délutáni etetés munkaidő után már egyszerűbb volt.

Akkor decemberben történt: már disznóölésre készülődtünk, ezért egy táskában összegyűjtöttem a szükséges késeket, gondolva arra, hogy a műhelyben majd megélezik nekem. Kora reggel, etetés után vártam az úton a mikrobuszt, hogy felvegyen. Az nem jött, jött viszont egy rendőrségi autó. Megállt mellettem, kiszállt az egyik rendőr és megkérdezte:

– Mire vár, ilyen korán?

– Várom a járművet, amivel a munkahelyemre visznek, másokkal együtt, válaszoltam.

– Hol lakik? – kérdezte.

Mondom az utcát, a házszámot.

– És miért van itt?

– Mert a disznóimat el kellett látnom, mielőtt munkába megyek – válaszoltam.

– Érdekes történet – mondta – és a táskára mutatott.

– Abban mit visz?

Kezdem kétségbe esni!

– Abban meg kések vannak.

Szerencsémre, mielőtt „csattant volna a bilincs”, odaérkeztek a munkatársaim. Illedelmesen elkészöntem.

– Ne mondja, hogy viszontlátásra – szólt –, mert ha valami érdemleges történik, megkeressük! – Aznapra megvolt a sztori.

A sertések gyarapodtak, számígtattam, mikor is adom le őket. Vajon mennyit kapok értük? Bármennyire vigyáztam, az állatok etetése zajjal járt és az öreg házában lakott egy család. Kútból húztam fel a vizet, kitrágyáztam az állatok alól, az büdös volt. Amíg eléjük nem tettem a vödör ennivalót visítottak. Egyszer délután jött hozzám Mihály bácsi.

– Pista baj van! Följelentettek a disznók miatt a lakóim.

– Misi bácsi, majd beszélek a lakóival, ezt a pár hetet valahogyan bírják ki.

Úgy is volt. A vizet nappal meghordtam. A kannák, vödörök fogójára rongyot tekerem, hogy ne zörögjön. A trágyát meg elástam - szinte naponta. Aztán eljött végre a nap, hogy mindannyian megszabadultunk a hízóktól. Azért a büntetést csak ki kellett fizetnem Polgár bácsinak.

Sok eladó házat megnéztünk Battán, de valami mindig hiányzott, legfőképpen az elegendő pénz. Dunafüreden, apósomék közelében volt egy komfort nélküli, de lak-

ható ház. Megvettük. A vételár felét kifizettük, a másik felét pedig egy év múlva, amit szintén sertéshízlalásból hoztunk össze. Vásároltam egy anyakocát, a malacait hízlaltam fel. Volt takarmány, biztos átvételi árak. Elhullásom nem volt.

Egyszer a sok munka közepette ajánlott levelet hozott a postás az önkormányzattól. Ebből értesültem, hogy szorgos munkám sérti a szomszédaim érdekeit, szüntessem meg a sertéstartási tevékenységem. Kínalбайjal kihúztam az időt, elkészültek a disznaim és az árukból kifizettem a ház miatti tartozásomat.

*

Feleségem, Marika mind a három gyermekünkkel igénybe vette a szülési szabadságot. Mire visszament volna a munkahelyére, az megszűnt. A gyerekek érdekében, az új munkahelyen 4-6 órás munkát vállalt csak. A mi esetünkben is előjött a nagy dilemma: Család vagy szakmai karrier? Mi az előbbit választottuk.

Még volt a faluban egy „táv” állattartásom. Lehoczki Feri udvarában volt egy nagy

istálló. Közösén vettünk 6 bikaborjút, amik 14-15 hónapon át híztak, gyarapodtak. 550-600 kg-os súlyban váltak értékesíthetővé. Itt nem kellett naponta etetésükről, gondozásukról gondoskodnom. A takarmánybeszerzés, szállítás: széna, szalma, siló, tápok beszerzése, behordása volt a feladat. Mindez megváltozott, amikor nagybácsikám Szabó József meghalt és az országúti tanyája eladóvá vált. Az özvegye Törökbálintra költözött, tőle vásároltam meg a tanyát, aminek azóta is tulajdonosa vagyok.

(Folytatjuk)

Lejegyezte: Szegedinác Anna

Tamási József atya

Amikor „öregpásztor” voltam

Mostanság, hogy egyre jobban korosodok, gyakran jut eszembe, a közel 50 évvel ezelőtti történet. Ha nem is tökéletesen emlékszem vissza minden részletre, az egész úgy van előttem, mintha tegnap történt volna.

Újmisés voltam, ami azt jelenti, talán még meg sem száradt tenyeremen a váci püspök által krizmával odarajzolt kereszt. Legalábbis így szoktuk mondani. Első álmóshelyem Palócföld dombjai között egy kis község, Bercel, amihez történetem fűződik. A település szinte teljes létszámában katolikus. Temploma nincs is más, csak a dombtetőn álló Szent Péterről és Pálról elnevezett, XVII. századi barokk istenháza. S csak még annyit bevezetésként, hogy ez a templom, bár 107 lépcső vezet fel hozzá, vasárnaponként kétszer megtelt a délelőtti miséken, délután pedig a litániára még újra eljött közel száz aranyos, bőszenyű asszony illetve lányka. Látni is gyönyörűség volt őket, különösen ahogy libegtek felfelé a lépcsősoron.

Hittanos annyi volt, hogy csak úgy repültem egyik iskolából a másikba, egyik tanteremből a másikba. Éppen csak a tanács-

elnök asszonynak, no meg a párttitkárnak a gyereke nem volt beíratva a hittanra, de hogy, hogy nem, néha ők is ott ültek a padban. Hát már csak nem zavarom ki őket? Persze hittanóra mellett egyéb programokban is benne voltunk olykor.

A közeli Szandavár romjaihoz kétszer-háromszor minden évben felmáshoztunk szám-háborúzni, mentünk búcsúba, voltunk hajókázni a Duna-kanyarban, s még sok helyen, de szenzáció volt minden évben a karácsonyi betlehemezés.

Azzal indul a dolog, hogy el kell dönteni, kinek mi lesz a szerepe. Ki lesz Szűz Mária, ki Szent József, aztán a pásztorok s az angyalok. A házról házra járó betlehemezéshez nem kell több szereplő, s angyalból, pásztorból is csak maximum 3-4. Már csak azért is, mert olykor be kellett, hogy férjünk egy autóba, ha távolabbi helyre kívántunk eljutni.

Oroszkiék három lánya elmaradhatatlan volt. hisz ők gyönyörűen énekeltek. A legnagyobb, Eszti volt Szűz Mária. Szt. József egy nagy fiú, Benedek Feri volt. A kisbojtár Homolya Guri. Egy jóledélyű és ügyeskező kőműves talpraesett, óvódás-

kisfia. Jómagam pedig az öregpásztor. Subában, kucsmával a fejemen, nagy botot a kezemben.

Történt egyszer, hogy megérkezvén a kis csapat az egyik kedves családhoz, oly nagy hangerővel kezdtük énekelni a Mennyből az angyal-t, hogy fel sem tűnt a konkurencia, vagyis a bekapcsolt televízió. Engem személy szerint sem zavart a Tv hangja, már mondtam is a strófámat, ami valahogy így szólt:

*Én vagyok a Márton apó,
munkám után, a Számadó!
megemelem bőr süvegem,
így adom meg tiszteletem.
Tudom, hogy már nincs sok hátra,
öreg a szív, végét járja.
De, ha bezárod a szemem,
Kisded Jézus, maradj velem!*

Aztán annak rendje-módja szerint minden pásztor mondott pár mondatot. Végül jött, azaz jött volna a Kisbojtár. Homolya Gyuri figyelmét azonban olyannyira lekötötte a tévéből közvetített focimeccs, hogy elfelejtett belépni a műsorba. Oldalba böktém hát botommal, mintha ez is benne lenne a hivatalos rigmusba. Fel is eszmélt azonnal és rázendített:

*Mária jó Anyánk,
kérünk, hogy nézz le ránk!
Hiába böktém újra, teli torokból folytatta kedvenc énekét:
Ó nézz, ó nézz le ránk,
hittel sok gyermeked
Tőled vár szép jelet,
Tőled, Tőled ó jó Anyánk!*

Akkor már szemem pillantásával is bökdöstem, no meg súgtam a várva várt mondatok első szavait: Kis Jézuska...

Erre aztán, mintha semmi nem történt volna, belevágott immáron hiba nélkül:

*Kis Jézuska Isten hozott!
Szerzek neked cifra botot!
Cifra botot, ostor nyelet
és én mindig veled leszek!
Ha bántanak, nekem szóljál!
Én vagyok a János bojtár!*

Mondanom sem kell, nagy sikere volt „fellépésünknek”, különösen a Kisbojtárnak, aki máriás lelkületéről is tanúságot tett a kis ének hozzáadásával műsorunkba.

A 10-12 perces kis betlehemezést mindig követte egy kis nassolás, narancs, banán és egyebek. S általában ekkor ismerte föl a család valamelyik tagja az Öregpásztort. Életem felejthetetlen, kedves percei voltak ezek.

Rácz Laci igaz története

IDÉN AZ ELSŐ KARÁCSONY

Anyukám szerette a jeles napokat, október 6-án, Aradi Vértanúk napján született. Január 6-án, Vízkereszt napján hagyta itt az árnyékvilágot.

A vízkereszt karácsonyi ünnepkör vége, mikor leszedjük a karácsonyfát. Próbálunk megszabadulni a lehullott tűlevelektől. Ez általában, alapos takarítás ellenére is csak a következő karácsonyra sikerül. Kidobjuk a már kővé száradt utolsó beigli darabokat.

Igen, de ez a nekem szomorú, jeles nap, van kinek a karácsonyt jelenti. Ugyanis az ortodox vallású embertársainknak január 6-án születik meg a Megváltó. Hazánkban is, és városunkban is sokan tartoznak a kereszténység ezen ágához. Mi battaiak csak úgy mondjuk, ez a szerb karácsony.

Hogyan is került a két karácsony ilyen távol egymástól? XIII. Gergely pápa által 1582-ben bevezetett naptárreformot az ortodox vallásúak nem követték. Maradtak a már jól bevált, de nem egészen pontos

Julán naptárnál. Ebből adódik, hogy a Kis Jézus többször is megszületik. Egyébként meg valamikor nyáron születik, csak hogy a kereszténység felvételekor a már meglévő „pogány” ünnepek egyikére, a fény újjaszületésének ünnepére telepítették rá. Jól ki volt ez találva! Két legyet egy csapásra.

Mindegy! Jól sikerült. Vallásos, vagy ateista az ember, a karácsonyt így vagy úgy, de megünnepli. Így megünnepeljük a szerb karácsonyt is. Szó szerint, mert nincs battai, kit ne érintene valamilyen módon ez az ünnep (is). Vagy ő maga, vagy rokonai, vagy szomszédja, ismerőse ezt a karácsonyt ünnepeli. És hogy hogyan? Ezt elmeséli anyukám, az egyik írásában. Ezzel az írással rá is emlékezek.

„Milyen is a szerb karácsony magyar szemmel? 11 éves kislány voltam, karácsonyozni mentem az új sógornőmékhez. Első meglepetés, mindenhol szalma, konyhában, szobában szétszórva. Karácsonyfa sehol. A szemem megakadt egy nagyon szép, hatalmas kelt kalácson, ami ki volt díszítve rásütött díszítésekkel. Madár, virág, kakas a tete-

jén. Körülültük az asztalt, amin gyertya égett. Heten voltunk. A böjtös vacsora a következő volt, popula, vagyis főtt bab összetörve, és hagymával keverve, mézes metélt tészta. Böjtös kalács mézzel, ez olyan mint a kenyérből készült lángos. Vacsora után a sógornőm nagypapája felállt, minden sarokba diót dobott. Szerbül áldást mondott, majd minden tányérba, télire eltett szőlő, és alma került. A mézes pálinka következett, amiből mindenki ivott szépen sorban. Először a legidősebb, az utolsó én voltam. Majd a pálinkával eloltották a gyertyát. Azután mindenki nyugovóra tért. Éjféle mise nincs. Hajnali mise van, négy órakor. Másnap már mindenki, mindent ehett. Megszületett a Kis Jézus. Szép kalácsot felvágta, és a család együtt ette meg. Mindez történt, 1954. január 6-án.”

Ma már nem szórnak szét szalmát a lakásban, és általában állítanak fát. Vagyis megtartják a magyar karácsonyon feldíszítettet. Sokban változott, mint egész világunk. Vigyázzunk rá! Mert ez is a miénk. HRISTOS SE RODI!

Tamási József atya Félálomban éppen...

Félálomban éppen megérkeztem HAZA. Félig a füves árokparton, félig a közelmúltban aszfalt burkolatot kapott úttesten áll meg autóm, mint mindig. Egy jó öreg diófa alatt. Három lépés a kiskapu. Már bent is vagyok, a ház előtt. Kunszentmiklósnak erre a részére sok vasutas épített házat, de volt egy fiatal kőműves legény, aki ha már kőműves volt, hát megakart mutatni, mit tud, s belevágott egy háromszobás, fürdő és előszobás. konyhás és kamrás, vagy ahogy itt mondták, spejzes ház építésébe. De anyagi okok miatt nem tudta befejezni. El kellett adnia és egy utcával arrébb egy kisebbet építeni helyette. S akkor vették meg a Budapestről leköltöző ifjú pár szülei. Szépen befejezték és itt éltek halálukig. Vagy talán élnek még ma is?

Folytatva álmomat, beléptem a házba, s abban a pillanatban mit hallok? Zongoraszó! S nem volt ebben semmi rendkívüli.

A 90 éves ház falai minden nap hallottak itt zongoramuzsikát, hisz a gazdasszony Varga Vilmának, Liszt Ferenc egyik jeles növendékének tanítványa volt, s tőle vette át tanárnői diplomáját és egy dedikált, fekete fedelű Schopen kottát.

Az álom csendes lépteivel bementem a szobába, s leültem édesanyám közelébe egy székre. Ő tovább zongorázott, talán Puccini-től valamit. Ő volt a kedvence. Rám se nézett, mintha a legtermészetesebb lenne, hogy Ő és én itt vagyunk egymás mellett. Egy futam végén nézett csak oldalra, egy kicsit elhúzta szája szélét, s felemelve a billentyűkről ujjait csak ennyit mondott: -Már nem a régiék. Aztán elmesélte, hogy kint dolgozott valamit a kertben, s éppen csak egy zsebkendőért jött be a szobába, amikor a zongora mellett elhaladva azt hallja, hogy megszólal az öreg hangszer: „Gyere Ilus! Ül le és

játsz!” De azt mondtam neki - így „neki” - most nem érek rá. De, gyere, csak egy fél órára. Erre újra mondtam: most nem, és már el is léptem mellőle, amikor szinte könnyögre fogta: Kérlek Ilus, csak legalább 10 percet játszd rajtam. Akármít, amit akarsz! Pihenj egy kicsit, aztán mehetsz. „Na jó!” - válaszoltam, játszok 10 percet - és nézd, itt ülök legalább 2 órája és nem tudom abba hagyni!

Keze már újra a fekete-fehér billentyűkön. Megszólaltam: - Anyukám, nekem mennem kell - és megcsókoltam homlokát úgy ahogy ott ült a kerek zongoraszéken.

- Menj csak, én itt maradok! Kottát váltott, s egy Wagner részletbe vágott bele. Én eljöttem. Ő talán még mindig, de lehet, hogy örökre ott ül és játszik. Ha nagyon csendben vagyok és becukom a szemem, egészen halkán, de itt Százhalombattán is hallom.

Százhalombatta birtokosai

Glück Frigyes

1909-ben Lits Gyula földbirtokos, Hont vármegye főispánja, felesége halála után eladta százhalombattai birtokát. A birtokot a kúriával Glück Frigyes szállodatulajdonos vásárolta meg.

A Pannónia Szállót Budapesten, a Rákóczi út 5. szám alatt eredetileg lakóháznak építették 1867-ben Pán József tervei alapján, barokkos-romantikus stílusban, 72 szobával, istállóval, nívós kávézóval és egy nyári mulatóval. 1868-ban Langheinrich András (1819–1884) híres vendéglátós szerezte meg az épületet, aki szállodává alakította, majd örökösödés révén 1884-ben a Glück család kezébe került. Glück Frigyes 1892-ben Schubert Ignác építőmesterrel korszerűsítette az épületet, a vendégszobák száma 115-re nőtt. Az udvart nyitható üvegtetővel fedték be, és így hatalmas, 300 négyzetméteres télikert jött létre, amit étteremnek használtak. Ettől balra és jobbra angol stílusú társalgók készültek, ahonnan át lehetett menni a kávéházba, a játékszobákba, a könyvtárba és az olvasótermekbe.

Ez volt az első budapesti szálloda, ahova villanyvilágítást, a kávéházba és étterembe pedig központi gőzfűtést vezettek be. A Hungária Szálló után itt volt először lift, a vendégeknek fodrász, manikűr, pedikűr. Mivel a szálloda mellett állt a Nemzeti Színház, a kávéházban zajlott a színészbörze, a színészek ide címeztek a postájukat, itt élték társasági életüket. A bális szezon és a lóversenyek idején a Pannónia előtt álltak a legszebb fogatok.

A battai birtokot Glück Frigyes 1909-ben vásárolta meg, a korábban Lits-pusztát Pannónia-pusztára keresztelte át. A kúriát jelentősen átépítette – ez néhány képeslapon megfigyelhető – főleg az épület hátsó részén, valamint új épületeket, épületszárnyat építtetett. A kúria mai Gesztenyés úti homlokzatán Glück jelmondata: „Constantia et labora”, azaz „Munkával és kitartással” felirat volt olvasható.

A birtokon kb. 100-120 fő élt, vagy idénymunkára szerződött béresként vagy hosszabb időre (legalább egy évre, de akár egész életükben) szerződött cselédként dolgozott. A pusztán élők nem nagyon keveredtek a falusiakkal, talán csak a vasárnapi misén találkoztak.

1885. december 10-én a Pannónia szállodában az éttermet és a kávézót bérlő Pelzmann Ferencnek és Singhoffer Máriának kisfia született: az ifjabb Ferenc. Nem sokkal később, 1887. szeptember

10-én Glück Frigyesnek és feleségének Helfenstein Amáliának kis-lánya született: Mária Irma Rozina Jozefa Anna, családi becenevén Mici. Ifjabb Pelzmann Ferenc és Glück Mici együtt nőttek fel a Pannónia Szállóban, mint az étterem-kávézó bérlőjének fia, és a szálló tulajdonosának lánya. Az ifjabb Pelzmann szobrászművésznak tanult, három domborműve ma is megtalálható Budapesten a Normafánál.

Pannónia-pusztai lovaskocsi

1908. augusztus 7-én Glück Frigyes és Singhoffer Irma ezüstlakodalmán Pelzmann Ferenc eljegyezte Glück Mici kisasszonyt. Az esküvőt nem egészen egy évvel később, 1909. június 30-án tartották, a budapesti Deák-téri evangélikus templomban.

1911. május 4-én derült égből villámcsapásként jelent meg a következő cikk szinte valamennyi napilapban: önkezével vetett véget életének az ifjú földbirtokos, Pelzmann Ferenc. A hivatalos szerint a szobrászművész fiút apósa korholása – miszerint nem dolgozott elég keményen az üzleti életben – vezette a tragédiához.

Glück Mici – bár nagyon jó partinak számított – nem ment újra férjhez, Glück Frigyes halála után, maga vezette a Pannónia Szállót egészen az államosításig. A battai birtokot az 1910-es évek közepe, esetleg vége felé adták el, Mayer M. Györgynek. Mici hetvenkét évesen hunyt el 1959-ben. ■

Százhalom

2023. JANUÁR

26 István HÉTFŐ	2 Ábel, Gergely, Vazul HÉTFŐ	9 Marcell, Juliánusz, HÉTFŐ	16 Gusztáv, Marcell HÉTFŐ	23 Zelma, Rajmund, Emerencia, Emese HÉTFŐ	30 Martina, Gerda, Jácinta HÉTFŐ
27 János, Teodor KEDD	3 Genováva, Gyöngyvér, Benjámín, Dzszenifer, KEDD	10 Melánia, Vilmos, Vilma KEDD	17 Antal, Antónia KEDD	24 Timót, Ferenc KEDD	31 Marcella, János KEDD
28 Kamilla, Apor SZERDA	4 Titusz, Leona, Angéla SZERDA	11 Ágota, Honoráta SZERDA	18 Margit, Piroska SZERDA	25 Pál, Henrik SZERDA	1 Ignác, Brigitta, Kincső SZERDA
29 Tamás, Tamara CSÜTÖRTÖK	5 Simon, Emília CSÜTÖRTÖK	12 Ernő, Erneszta, Tatjana CSÜTÖRTÖK	19 Sára, Márta, Márió CSÜTÖRTÖK	26 Vanda, Paula, Timóteusz CSÜTÖRTÖK	2 Karolina, Karola, Aida CSÜTÖRTÖK
30 Dávid, Hunor, Libériusz PÉNTEK	6 Gáspár, Menyhért, Boldizsár PÉNTEK	13 Veronika, Csongor, Yvett PÉNTEK	20 Fábián, Sebestyén PÉNTEK	27 Angéla, Angelika PÉNTEK	3 Balázs, Oszkár, Celerina PÉNTEK
31 Szilveszter, Donáta SZOMBAT	7 Attila, Etele, Ramóna, Rajmund, Bálint SZOMBAT	14 Bódog, Félix SZOMBAT	21 Ágnes, Agnéta SZOMBAT	28 Károly, Karola, Tamás SZOMBAT	4 Ráhel, Csenge, Veronika, András SZOMBAT
1 Újév, Alpár, Fruzsina, Bazil VASÁRNAP	8 Gyöngyvér, Keve, Szeverin, Szörény VASÁRNAP	15 Lóránt, Loránd, Pál VASÁRNAP	22 Vince, Artúr VASÁRNAP	29 Adél, Valér VASÁRNAP	5 Ágota, Ingrid, Etelka, Léda VASÁRNAP

Minden kedves olvasónknak jó egészséget,
családi boldogságot,
kellemes karácsonyi ünnepeket
és boldog új esztendőt
kivánunk!
a Százhalom magazin
Szerkesztősége

